

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—.

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
daljnim naslednjega dne ter stane
mesečno na pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavlja na dom
D 11.—, na izkarnice D 10.—.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNA PAVSALIRANA

TABOR

Kužijica liceja

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—.

UREDNIK: O. se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje. Telefon intern. št. 376.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, dano. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevnica ra-
čun št. 11.787.

Na n. čla brez denarja se ne
vzira. — Kopirski se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 2. aprila 1922.

Številka: 76.

Mi in Cehoslovaki.

(K torkovem večeru Českoslovaško-jugoslovanske lige v Mariboru.)

Mnogo se piše in govori o naši vzajemnosti. To je dokaz, da imamo Jugoslovani in Cehoslovaki mnogo vzajemnih interesov. Ti interesi so raznovrstni in se izpreminjajo s tokom časa. Pred osvoboditvijo nas je družila slovenska misel (slovanski kongres v Pragi l. 1848), na to parlamentarna borba proti Dunaju in končno borba za svobodno državo. Danes nas družijo več, veliko več. Mi imamo skoraj iste sovražnike in prijatelje. Iz tega izhaja vzajemnost političnih interesov. Kako daleč se je pokazala ta vzajemnost, je znano dovolj; želeli je le, da bi bila potrebna ozke politične vzajemnosti vedno in povsod pred očmi našimi čehoslovanskim državljanom. Med interesi, ki nas se družijo, so važnega pomena gospodarski interesi. Pravo in temeljito delo v tem smislu se šele pričinja. Danes so gospodarske razmere premalo konsolidirane, premalo razčiščene, da bi mogli medsebojni gospodarski stiki zavzeti ono obliko, ki bi odgovarjala potrebam obeh držav. Českoslovaška republika ima močno razvito industrijo in vsled svoje centralne lege krasen položaj v Evropi. Naša država ima agraren značaj, poseduje pa zaklad, ki toliko manjka severni posestrinici: morje, svobodna vrata v široki svet! Gospodarske potrebe morajo nujno prilečiti in zblíževati industrijo in agrarno državo; politično zavezništvo pa to zvezo utrjuje na zunanji in na znotraj. Jasno je, da se bo vzajemnost jačila vedno bolj in bolj in da bo tem koristnejša, čim bolj se bodo konsolidirale v naši državi gospodarske in politične razmere. Českoslovaška je daleč pred nami, zato bo gospodarska vzajemnost nudila ugodnosti predvsem nam in našemu razvoju. Čehi bodo važen činitelj pri izgradnji našega pomorstva, zato pa bodo imeli več interesa na tem, da čuvajo naše morje nasproti imperijalističnemu sosedu.

Ti in še marsikateri drugi vzroki so čisto realni činitelji, ki združujejo naš narod s čehoslovanskim, našo državo s čehoslovaško republiko. Z njimi vred pa še deluje mnogo drugih činiteljev. To so predvsem kulturne vezi. Mnogo se je že pisalo, kaj nam nudi čehoslovaška kultura in v čem nam lahko služi za vzor. Mnogo smo pa tudi že prejeli od nje. Českoslovaška misel je izkristalizirana v ideji Sokolstva. Sokolstvo stremi po harmoničnem razvoju človeškega telesa in duha, zato pa ni samo rasnohigijeničen faktor, temveč tudi važen kulturni faktor, ki dviga in vposablja narod za borbo. Borbi ni konca, ker borba je življenje. Tudi v svobodni, narodni državi čaka zdrav narod mnogo borbe. To je socijalna, gospodarska, politična in kulturna borba. Čehi so nam lahko tudi tu učitelji. V preteklosti so imeli mnogo velikih mož, ki so kazali neobičajno moralno silo. Ideje teh mož so dvignile čehski narod iz njegove politične in gospodarske potlačенosti, dale so mu smer in cilj. Sedaj je Bela gora maščevana, toda fizični zmagi mora slediti tudi moralna. Českoslovaški narod — a z njim tudi naš narod — mora pokazati, da je boljši, humanejši in koristnejši za napredek človeštva kot so bili narodi, ki so nas tlačili k tlom. In tu leži nova smer in novi cilj vzajemne borbe! Tako se gospodari in politični interesi izpolnjujejo z višjimi interesi in tako si oboja naroda roko v roki krečita v slavnejšo in lepšo bodočnost. Naša dolžnost je, da se v vsakem oziru poznamo s čehi. Kakor se oni spoznavajo z nami in z našimi napravami. Vzajemnost nam ni več fraza, ampak

Proklamacija muslimanskih centralistov.

ZM. Beograd, 1. aprila. Muslimanski centralisti bodo danes objavili svojo izjavo, s katero branijo in opravičijo svoje postopanje. V predgovoru govore večinoma o dr. Spahi ter poudarjajo, da je dr. Spaho še za časa ustanovitve organizacije bil popolnoma na centralističnem stališču ter je zahteval od stranke kot pogoj za svoj vstop izjavo, da se stranka ne protivi centralizmu ter da je za narodno edinstvo. Za časa glasovanja o ustavi je postal dr. Spaho avtonomist ter je zahteval za Bosno avtonomijo. Sedaj pa je hotel spraviti muslimanski klub v hrvatske

vode. Centralistični muslimani pa se proti politiki Hrvatskega bloka ter navajajo kot glavni vzrok svojega postopanja, da so člani kluba večinoma republikanci, s katerimi pa se muslimani ne morejo sporazumeti. Drugi glavni vzrok njihovega postopanja pa je ta, da s hrvatskimi nacionalističnimi strankami nimajo nobenega slika, ker žive med Srbi ter tvorijo del srbskega plemena. Stopiti v „hrvatsko kolo“ bi pomenilo za nje, izpostaviti se zasledovanju in sovraštvu pravoslavni Srbov. Kaj pa bi to pomenilo, ni treba posebej pojasnjevati.

Ministrski svet o obtožbi proti generalu Zečeviću.

ZM Beograd, 31. marca. Danes je povodom začetka razprave o obtožbi proti bivšemu vojnomu ministru generalu Zečeviću vršil ministrski svet, ki je razpravljal o stališču vlade v tem vprašanju. Udeleženi so bili ministri: Pašić ter ministri Marinković, Trifković, Rafajlović, Vilović in Omerović. Po daljši razpravi se je sklenilo,

da naj vladna večina skuša doseči sporazum v tem smislu, da general Zečević ne bo izročen sodišču, ampak se naj vpostavi parlamentarna enketa za preiskavo zadeve. V parlamentarnih krogih vlada prepričanje, da Zečević ne bo izročen sodišču, da si je za to glasovala cela opozicija.

Nova afera generala Zečevića.

ZM Beograd, 1. aprila. V včerajšnji seji narodne skupščine se je med čitanjem obrambe generala Zečevića prečital tudi nek tajni spis vojnega ministra, ki po mnenju vseh poslancev ni bil primeren za javnost. Radi tega

je stavil republikanski poslanec Gjonović na vojnega ministra vprašanje, kako je mogel ta tajni spis št. 2513 z dne 17. febr. t. l. dospeti v roke generala in kdo je to zakrivil.

Poziv Jugoslaviji, Franciji in Angliji.

DKU. Pariz, 31. marca. Potrjuje se, da je jugoslovenska vlada podvzela pri kabinetih v Parizu in Londonu kerake, da pridobi Francijo in Anglijo za sodelovanje pri vpostavitvi miru in reda na Reki ni da si zagotovi izvedbo raskalke pogodbe. Dvomljivo pa je, če bosta Francija in Anglija tej zahtevi ugodili.

Irski uporniki napadli in zažgali vlak.

DKU. Dublin, 31. marca. Dva iz Ulstra prihajajoča vlaka sta bila na odprti progi ustavljeni. Uporniki so oropali 12 vagonov za republikansko armado namenjenih zivil, nakar so vagone zažgali.

Ameriška zahteva glede okupacijskih stroškov v Porenju.

DKU. Pariz, 31. marca. Francoska vlada je koncem tega tedna predala ameriškemu poslaniku v Parizu odgovor na ameriško noto glede plačila okupacijskih stroškov poreske armade. Ta odgovor predstavlja samo potrdilo odgovora zavezniških finančnih ministrov, da se ameriška zahteva v principu sprejme.

Mezdno gibanje v češki kovinski industriji.

DKU Praga, 31. marca. Z današnjim dnem potече kolektivna pogodba kovinske industrije. Podjetniki vztrajajo, na 25 odstotnem znižanju mezd in izjavljajo, da s strani delavstva predlagana redukcija mezd ni v interesu produkcije. Pogajanja so se danes prekinila. Da bi se spor mirno rešil, so podjetniki sklenili podaljšati dosedanje tarife za par dni preko 31. marca.

Lenin odstopi?

DKU Pariz, 31. marca. (Brezlična). Kopenhaska »Central Niewa« poroča, da je vsak čas pričakovati odstop Lenina. (Vest je treba sprejeti z rezervno. Op. ur.)

Stanja Karla Habsburga.

DKU Budimpešta, 31. marca. Brzojavka iz Funchala, ki so jo prejeli tukajšnji legitimistični krogi poroča, da je pljučno vnetje bivšega cesarja Karla sokaliziralo in se ne širi več. Vročina je padla na 38 stopinj. Zdravniki menijo, da je bolnik izven nevarnosti. (Op. ur.: Poročilo Reuterjevega urada iz Funchala se glasi: Stanja Karla Habsburga se ni poslabšalo.)

Nove aretacije ruskih caristov v Nemčiji.

DKU München, 31. marca. V zvezi z atentatom na ruskega politika Miljidska so bili tukaj aretirani štirje ruski begunci, bivši caristični častniki. Osumljeni so prebivali v nekem penzionu, kjer se je včeraj izvršila hišna preiskava. Našli so več ruskih in nemških in nemških spisov.

Poincare o razmerju med Francijo in Rusijo.

DKU Pariz, V zbornici je odgovoril danes Poincare na več interpelacij glede zunanje politike, osobito glede razmerja med Francijo in Rusijo. Med drugim je izjavil obisk zakrinkanah žensk, ki so imele pod pajčolanom pisma Radeka in Krasina. Namen teh pisem je bil, dovesti med francosko vlado in sovjeti do razgovorov, na katerih bi se naj bil že vnaprej določil program genovske konference. Tem indiskretnim damam sem odgovoril, da se razgovarja Francija o tem z zavezniki in samo s svojimi zavezniki. Na vprašanje, ali je sprejel od Radeka kakšne predloge, je Poincare odgovoril, da je sprejel skoraj od vseh sovjetskih zastopnikov predloge, ki pa jih je zavrnil.

Českoslovaški senat o inozemskem posojilu.

DKU Praga, 31. marca. Senat je v prvem in drugem čitanju sprejel zakon o inozemskih posojilih, ki vsebuje tudi najetje angleškega posojila v znesku 10 milijonov funtov.

delovni program: delo v vsaki smeri, realno po svojih sredstvih, idealno po svojih smotrih!

Kaj je namen Českoslovaško-jugoslov. lige, tega nam ni treba več razlagati. Da je propagandni večer, kakor ga priredi liga v torek dne 4. t. m. v Mariboru, eminentno kulturna in slovenska prireditve, o tem ne dvomimo več. Na takih večerih se spoznavamo, hkrati pa se navdušujemo za nadaljnje delo in nadaljne spoznavanje. Liga nam skrbi za način in pripomočke, da delamo v tej smeri; ona je ognjišče, na katerem čuvamo naš »sveti ogenj«. Posebno za nas, ki živimo na severnih vratih Jugoslavije, je čehoslovaško-jugoslov. zblížanje vprašanje važnih lokalno-gospodarskih interesov, ne glede na številne druge momente.

Opozarjamo na gasilne aparate »Minimax«.

Glej oglaš. m Slike o Masaryku, ki se bodo kazale s skioptičnim aparatom pri torkovem propagandnem večeru, bodo predstavljale delapolno Masarykovo življenje pred vojno, njegovo organizatorično in propagandno delovanje med vojno v Sibiriji, Rusiji, v Franciji, Angliji in Ameriki. Videli boste statička Masaryka, kakor so ga zvali med njegovimi legionarji v sibirskih stepah, kjer jih je zbiral in bodril k delu in vztrajnosti za veliko osvobodilno idejo čehoslovaškega naroda. H koncu pa njegov triumfalni povratek v domovino in njegovo bivanje na Hradčanih kot prezident čehoslovaške republike. Kdor hoče spoznati delo in uspehe velikega moža, naj obišče čehoslovaško-jugoslovenski večer v Narodnem domu.

Člani čehoslovaške-jugoslovenske lige imajo po torkovem predavanju v restavraciji Narodnega doma prijateljski sestanek z gg. dr. Benošem in dr. Trillerjem. Na tem sestanku se bo ustanovila mariborska podružnica lige. Nove člane sprejema g. dr. Reisman (pisarna dr. Skapiņa, oziroma v Ljudski knjižnici ob uradnih urah). Članarina znaša 1 dinar mesečno.

Koroški pekel.

Dodatno k našemu poročilu gleda nasilstva ob priliki uprizoritve igre in shoda v Kloštru pri Grebinju dne 12. t. m. se nam poroča, da je povzročil hujškarije zoper Slovence zloglasni grebinjski župan Schwarz, zoper katerega se vrši ravno sedaj preiskava radi goljufije in vloma. On je povabil velikovski Heimatsdienst, da je organiziral napad na župnišče, kjer bi se imela izvršiti shod in igra. Kolikor je doslej znano, so bili od Slovencev tepe ni Tomo Kunčič iz Kloštra, Pasterkov sin iz Grebinja in neki duhovnik, ki je bil poleg tega še ves opljuvan. Marijo Schwarz, zavedno Slovenca, ki je šla v cerkev, je nemška druhal v bližini Encele vasi napadla, vrgla v jarek ob cesti in jo pretepla, da je bila vsa krvava, ter ji raztrgala vso obleko. Napada na njo so se udeležili Florijan Puker, Žnögelnov sin, Anton Lopar, Tomažev sin, Frau Stefan, Hanžajev sin in Bregantov blapec, vsi iz Vovberga. Ko se je vračal Pongrac Volavčnik iz Kleč iz shoda v Kloštru proti svojemu domu, je njega, njegovega sina in hčerko ter tri druga dekleta napadla, nemškutarska tolpa ter jih pretepla. Popoldan je prišla druga tolpa pred njegovo hišo, tam razbijala in hoteli vdreti v poslopje. Hišna vrata so skoraj popolnoma razbili. Tudi Velikovčan, ni so se mnogoštevilno udeležili hujškarije zoper Slovence. Tako je bil navzoč načelnik velikovškega Heimatsdiensta, ki je imel že pri vojtkih nekatere neprimlike, ki so splošno naziranje med mojim in tvojim stavile v čudna

ju, potem zloglasni Vincenc Nagele, šternwirt v Velikovecu, nam že dobro man, ko je za časa preobrata po neoloznem naznanil begunko Furlan Volkswehr, nakar je bila v Grabštaju od teh divjakov strašno pretepena in po nedolžnem prišla v 2 mesečno sodno preiskavo, potem sladki Karol Kulterer, trgovec v Velikovecu in še drugi. Dogodki v plebiscitnem ozemlju jasno dokazujejo da so Nemci ostali tudi po svetovni vojni ravno isti brutalni suroveži, kakor pred vojno in gorje onim, ki morajo živeti pod njihovo pestjo. Tužna majka koroških Slovencev!

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru.

Že leta 1904 se je na inicijativo g. Jagodiča zbralo par zavednih pomočnikov ter si ustanovilo pod njegovim predstvom klub slovenskih trgovskih pomočnikov. Bili so to večinoma mladi, narodno navdušeni ljudje, ki se v takratnih žalostnih narodnih razmerah v Mariboru niso ustrašili javno pokazati svoje narodno prepričanje. Trgovski klub je vestno zasledoval svoje cilje, skušal spraviti čim več slovenskih pomočnikov v Maribor ter se se je iz sra veselil, ako je dobil kak prirastek. Pridno je poleg tega sodeloval po deželi pri vseh narodnih prireditvah, prirejal po deželi male gledališke predstave, tako na pr.: »Trije tičiki«, vzbujal v okolici narodno zavest ter širil zanimanje za slovenske trgovine. Ojunačil se je: še celo tako daleč, da je nekega predgusta priredil trgovski ples, dasiravno je takrat štel celi Maribor komaj par slovenskih trgovcev. Z eno besedo, ni je bilo prireditve gledališke predstave, kjer bi ne bil trgovski klub sodeloval s svojimi člani. Šostariča, Weixla, Majerja, Rosina itd. si našel povsod, kjer je bilo opraviti kako narodno delo. Kljub temu, da so bili ti narodni delavci od svojih nemških tovarišev, ki so vsi brez izjeme tvorili najbolj zanesljivo avant-gardo nemških nacionalcev, v Mariboru do skrajnosti obsovrženi, so bili vendar jako iskane moči, kajti zlasti naše domače in okoliško občinstvo je rado zahajalo v trgovine, kjer so mu oni postregli, vsled česar so bili dobra vaba za svoje šefe. Slovenska trgovina v Mariboru se je razvijala jako počasi. Mnogo jih je bilo poklicanih, le malo izvoljenih. Marsikakega trgovca, ki je prišel kot zaveden Slovenec iz dežele, je vled neznozne nemške konkurence in bujskanja proti njemu omamil mamon Südmarke, da

Božidar Borko:

Grofica Tolstojeva.

Sin velikega romanopisca in misleca Leva Tolstoja, Lev L. Tolstoj je objavil v »Poslednjije Novosti« nekoliko spominov na svoje stariše. Z diskretnostjo dobro vzgojenega otroka je podal par intimnih črt iz rodbinskega življenja na Jasni poljani. Kdor pozna ljena zadnjih desetletij, njegove nazore o spolnosti, ljubezni in zakonu — najpopularnejši so postali po »Kreutse faze Tolstojevega duševnega življenja sonati« — ta bo čital spomine Tolstojevega sina z napeto radovednostjo. Ob Tolstojevi smrti so pisali razni inozemski listi, da je veliki starec zato zbežal v samotni Astapov, ker se bil spril s svojo ženo. Široka rubrika je našla v teh vesteh obilo hrane za gostilniške in salonske anekdote o zakonskem življenju jasnopoljanskega moralista. Tolstojev zakon se dozdevno ni razlikoval od navadnih meščanskih zakonov z vsemi njihovimi konflikti, prepripi, škandali in škandalčki. Frivolna radovednost pa je tudi pretiravala, zdaj na račun »trmoglavega starca« Tolstoja, potem na račun njegove vedno bolj »sitne« žene. — Skoraj se je bila ponovila legenda o Sokratu in Ksantipi. Nenavadna Tolstojeva veličina je hotela ustvariti v očeh publike kontrast med njim in med ženo.

Če čitamo spomine Leva L. Tolstoja, se razblinijo te vesti v nič. Sin Lev Leontijevič čuti sam potrebo, da obrani vzvišeno senco svoje matere, ki je pred dvema letoma legla v krvavo rusko zemljo. Ne le iz sinovske hvaležnosti, marveč zato, da se izve resnica.

se je izneveril svojemu narodu ter zašel v nasproten tabor.

Iz trgovskega kluba se je leta 1908 razvilo slovensko trgovsko društvo, čegar občni zbor se je vršil 5. januarja 1908. Njegov prvi predsednik, dr. Pipuš, ki je vodil društvo do l. 1921 se je s svojim odborom z vso vneto vrgel na delo ter dosegel za takratne razmere jako dobre uspehe. Društvo je krepko podpiralo slovenske trgovske pomočnike, ki so se začeli polagoma osamovajati, pa tudi druge slovenske trgovce, ki so prihajali v Maribor.

Paralelno s slovensko trgovino se je začela razvijati tudi slovenska obrt pod istimi težkimi pogoji. Vsi slovenski narodni krogi so pridno podpirali slovenske obrtnike, doživeli pa večkrat bridka razočaranja ter za marsikoga ki se je izkazal nesposobnega plačevali iz lastnega žepa, ker so mu iz narodnega navdušenja žirirali, da je začel. Ker so bili slovenski obrtniki za lastno društvo še preslabi, so se naslonili leta 1910 na Trgovsko društvo in na obnem zboru 29. junija 1910 se je društvo prekrstilo v: »Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru«. Vsled vedno hujšega nemško-nacionalnega pritiska, ki je delal z velikanskim kapitalom Südmarke, društvo seveda ni moglo doseči večjih uspehov. Marsikdo je omagal pod težo razmer, toda večina vendar ni izgubila poguma.

Za časa vojne je bilo vsled vpoklica pretežne večine članov k vojakom delo sploh onemogočeno. Po prevratu pa, ko se je vse pehalo samo za mamonom, je ponehalo tudi zanimanje za društvo.

Maribor je prišel v slovenske roke in s tem šele se je začel krepiti slovenski trgovec in obrtni živelj. Ob enem je pa trgovec zgubil jako mnogo na svoji popularnosti deloma vsled tega, ker se ni brigal za svoj stan, največ pa radi tega, ker so se trgovine polotili ljudje, ki so bili vse drugo, samo ne trgovci.

Normalne razmere se polagoma vračajo, z njimi pa se vrača tudi konkurenca in boj za obstanek. Dnevno se porajajo vprašanja, ki globoko režejo v meso slovenske trgovine. Trgovec prihaja vsled neurejenih razmer na železnici in carini in vsled nesigurnih valut v vedno težji položaj. Zato je skrajni čas, da se trdno oklene svoje organizacije, ki brez intenzivnega sodelovanja vseh svojih članov ne bo kos svoji nalogi. Paziti bo treba na to, da ostane Maribor trgovsko središče, kakor je bil prva leta po prevratu, da ne podleže konkurenci drugih večjih mest, da si zagotovi prekmurski trg in nadomesti izgubo, ki mu jo je prinesel koroški plebiscit.

Tolstojeva žena vstaja pred nami z vso tisto avrebolo, ki jo je dala narava in prava religija materi in ženi. Ni bila duhovita žena v »modernem« smislu. Ni ležala na divanu in razmišljala, čemu je življenje in kako ga je treba živeti. Ni se obdajala z bleškom učnosti in postavljala v pozno emancipiranke. Posedovala je precejšnjo intelektualno naobrazbo in še večjo moralno silo. Umeja je biti žena in mati. To je »kreposti« moderne žene, žene intelektualke. Duševna fenomenalnost njenega moža, njegova neprestana in globoka, z visoko občutljivostjo stopnjevana prisotnost v vsakem njenem dejanju in nehanju, jo je silila k žrtvovanju, kakor ga zmora samo mati. Grofica Tolstojeva je imela mnogo onega razuma, ki mu Nemci pravijo »Hausverstand«. Vse njene intelektualne in moralne sile so bile v službi tega fino konstruiranega aparata za praktično življenje. Tolstoj je znal ceniti njen pomen tudi v onih trenutkih, ko jo je čutil kot breme. Kdo pozna psihologijo vzajemnih odnošajev med ljudmi? Kdo ve, v katerih osehah so skrite magnetične točke, ki vzbujajo našo aktivnost in regulirajo našo voljo? Morda je bila grofica Tolstojeva s svojim preprostim življenjskim smislom regulator Tolstojeve duševne veličine. Genij ima slabo razvite življenjske instinkte, žena pa nima genijalnosti, nje ostrih vrhov in globokih prepadov. To razliko je dobro opazil Nietzsche in priporočal nadčloveku, naj gre mimo žene kakor potnik mimo sence. V praktičnem življenju pa je občutil vsak veliki mož nenadomestljivost onih drobnih uslug, ki mu jih nudi žena. Vedno iznova se pojavljajo

sel koroški plebiscit. Pa tudi druga važna vprašanja, katerih tu ne bomo obravnavali, prihajajo na dnevni red, vprašanja, ki se bodo le z združenimi močmi dala za slovenske trgovce ugodno rešiti. Za to mislimo, da je skrajni čas, da se slovenski trgovci začnejo tesneje oklepiti svoje starodavne organizacije. Biti samo član društva in plačevati članarino ne zadostuje, treba je medsebojnih stikov, razgovorov in upoznavanja razmer. Vse to se bo pa doseglo le, ako bodo člani nekoliko bolj kot sedaj sodelovali in posečali društvene prireditve in sestanke.

Pa tudi za slovenske trgovske nastavljenice je prišel čas, da se preorientirajo, saj so ravno oni tisti, ki tvorijo bodočnost slovenske trgovine. Iskati zaslonbo pri ljudeh, ki ako že niso sovražniki trgovca, nimajo najmanjšega smisla za trgovski stan, pač ne bo kazalo. Pri veliki brezposelnosti, ki danes vlada ravno v teh krogih, bo pač prišel do boljšega kruha samo oni, ki bo bolj zmožen in dobro informiran v trgovskih zadevah. Informacij in pouka mu pa danes ne more nuditi organizacija, ki operira samo z brezposelnimi frazami, te informacije nudi mu samo organizacija, kjer sede tudi starejši izkušeni ljudje. Strah, da bi sodelovanje s šefom morda poslabšalo prazen. Ravno nasprotno, vsak šef bo šalo materijelno stanje posameznika, za uslužbenca, ki sedi pri njegovi mizi in žnjim dela, v trgovini in izven nje, popreje kaj storil, kakor za onega, ki se mu izogiblje in hodi pota, ki včasih niso prav nič v skladu z njegovo trgovino. Društvo in članom nastavljenecem do sedaj ni prav nič škodilo, da so sedeli v odboru poleg šefov tudi nastavljenici, ravno obratno, vlada je vedno neko prijateljsko razmerje med obema. Od mlajših moči samih bo največ odvisna njihova bodočnost, zato je skrajni čas, da se tudi oni oklenejo Slovenskega trgovskega društva, ki je do sedaj edini zaščitnik slovenskih trgovcev in nastavljenec v Mariboru.

Redni sestanki Slovenskega trgovskega društva, vsak prvi torek v mesecu, omogočajo vsakemu ne samo medsebojne stike, temveč tudi poljubne razgovore o vseh tekočih vprašanjih, to tembolj, ker je tajnik Trgovske obrtne zbornice v Ljubljani, g. Mohorič, obljubil posečati te večere in dajava potrebna pojasnila. Za trdno torej pričakujemo, da bo obisk teh sestankov vedno večji, kar bo gotovo v korist posameznikom in celotnemu društvu. Na ta način pa naj bi se dvignilo tudi družabno življenje med člani, ki

znani prizori med don Quijotom in Sancho Panzo, ki so istotako resnični kakor komični. Tolstoj je ne le v trenutkih praktičnega življenja, marveč tudi v trenutkih iskanja lepote in resnic potreboval ženskega Sancho Panzo in mu bil hvaležen za neštete drobne usluge.

Gospa Tolstojeva je potekla iz ruske aristokratske rodbine. Njena vzgoja je bila konvencionalna, kakor jo poznamo iz ruskih romanov. Nič ni bilo posebnega na nji; taka skromna, delavna in srečna žena bi bila Tatjana, če bi jo usoda združila z Oneginom. Lev Nikolajevič jo je privlačil radi svoje ambicioznosti in je šla za njim kakor gre koprneči potnik za lučjo. V skupnem življenju z njim je spoznala vse njegove privlačne in odbijajoče lastnosti. Lev Leontijevič pripoveduje, da je med njima vladala lepa harmonija. — Tučtam je nastal majhen spor zaradi kake malenkosti. Velikih, načelnih sporov ni bilo, dasiravno je bilo prilike dovolj. Kako važno vprašanje je na pr. vzgoja otrok. Tu sta si stali nasproti dve ostro ločeni stališči. Eno žensko, instinktivno, čustveno stališče; drugo reformatorsko, eksperimentalno stališče. Kako lahko bi tu nastal tragičen konflikt med povprečnostjo, konzervativnostjo in med nekompromisarsko pedagogiko doktrinarja, podoben onemu med ritmizmom in Lavro v Strindbergovem »Očetu«. Lev Leontijevič piše, da se je Tolstojeva uklonila in se omejila na ono vzgojo, ki je prvotnejša in globlja, ker se poslužuje instinkta. Tudi v tem se zrcali njena visoko razvita ženska, zdrava inteligenca in uvidevnost. V vsem je imela neko stalno linijo, kot jo imajo vsi ljudje,

tvori danes tudi važen faktor o našem slovenskem Mariboru, kjer je treba še marsikaj popraviti in zboljšati.

Seja občinskega sveta.

Maribor, 31. marca.

Danes ob 19. uri se je nadaljevala seja občinskega sveta, župan je sporočil, da je 28. tm. umrl mariborski kneza škof dr. Napotnik. Župan je stolnemu kapitelju izrazil v imenu občine sožalje. V seji klubovih načelnikov se je sklenilo, da se občina udeleži pogreba s primerno reprezentanco. V znak sožalja so vsi navzoči vstali.

V zadnji (tajni) seji, se je sklenilo, da se mestnim uslužbencem in upokojencem naknadno s 1. januarjem t. l. zvišajo draginjske doklade. Ker za ta izdatek ni kritja, sklene občinski svet, da se najame začasno posojilo v znesku 600.000 kron, ker bi se sicer doklade s 1. aprilom ne mogle izplačati.

Gospodarsko-finančni odsek.

Podružnici SPD v Mariboru so z ozirom na delavnost in važnost društva dovolil odpis davka.

Prošnja za odpust pasjega davka se principijelno odklonijo, ker bi se sicer vsi psi spremenili v čuvaje. Kot čuvaji se računajo samo psi, ki so ves dan na verigi.

Gostilničarska zadruga protestira proti naknadnemu pobiranju 200% doklade na državno užitnino. Z ozirom na to, da je davek upravičen in odobren in imajo gostilničarji še itak 2.80 din. pri litru dobička, se ugovor zavrne.

Glasbeni Matici se kot važni kulturni instituciji dovoli 3000 din. podpore. Studijski knjižnici se dovoli 2000 K za nabavo revij.

Slovenskemu obrtnemu društvu v Mariboru se dovoli ob priliki prireditve pokrajinske obrtne razstave 1000 D. podpore.

Prošnja udruženja vojni invalidov za nabavo živil se odkloni, ker jim je na razpolago Ljudska kuhinja.

Prošnja Dijaškega doma za popravilo sušilnice se odkloni, ker mora za to skrbeti društvo, ki ima poslopje v najemu. Istočasno se sklene, da se izvede prepis v zemljiški knjigi, kjer je še vedno vpisan »Studentenheim«.

Prošnja dijaškega doma visokošolskega v Zagrebu za podporo se z ozirom na slabo finančno stanje mestne občine odkloni.

Prošnja podkovskega mojstra za povrnitev stroškov za napeljava električnega toka se odkloni. Stroški se mu povrnejo le v slučaju, če se pred 10 leti izseli iz dotične zgradbe.

kateri izvršujejo kvantitativno življenjske dolžnosti. Na pr. njena religioznost (v primeri z bolestinim, nemirnim iskanjem Leva Nikolajeviča). — »Mati je ostala do svoje smrti zvesta pravoslavni cerkvi in ni nikdar mislila na to, da bi se ji bila izneverila. Bila je sicer pobožna, a ne ekstremno. V cerkev se je vozila bolj poredkoma, že zato, ker ni imela časa. Za njo je obstajala religija predvsem v izpolnjevanju življenjskih dolžnosti in se ni nikdar počela z vprašanji, katerih rešitev presegala njene moči.« (L. L. Tolstoj c. m.) Ko je Tolstoj preživljal svojo moralno krizo, je trpela z njim, dasiravno ni odobrvala njegovih verskomoralnih nazorov. Ko se je obitelj preselila v Moskvo in je Tolstoj občutil bolj ko kdaj poprej kričečo nepravilnost, ki vlada v družbi in vso demoralizacijo bogastva, je bila grofica Tolstojeva njegov tihi sotrpin. »Prva dva tedna po naši preselitvi v Moskvo«, je pisala v nekem pismu, »sem jokala vsak dan, ko sem le zagledala Leona. Bil je vedno kot žalosten, bil je uničen. Ni spal, ni jedel in je večkrat plakal. Mislila sem, da moram zblazneti«. Tolstoj je bil globoko nezadovoljen in je skušal prenesti svoje nezadovoljstvo na obitelji. »Ali se je moglo več zahtevati od nje ali je mogla dati več kot je dala.« vprašuje njen sin v citiranem spisu. »Ali se je moglo to ženo prisiliti, da bi razdelila premoženje beračem in vrgla otroke na cesto? Ali pa bi bila poslala otroke v vaško šolo, sama pa se preselila v kmečko hišo? Njen razum je bil preveč zdrav, da bi se dala speljati na tako nevarno pot. Živela je življenja ki je obstajalo v realnosti. Brez njene krepke življenjske odpornosti in njenih

Državni realki se dovoli znesek 4428 kron za kritje iz minulega polletja preostalega dolga.

Zgradba transformatorja za Korosko predmetje se razpiše. Pri tej priliki poroča župan, da ima mestno električno podjetje nalog, da sestavi proračun za razširjanje električne razsvetljave po vsem mestu.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je predlog občine za povišanje davka na vozila občini vrnila v ponovno proučenje z opombo, da bi zvišanje davka na vsa vozila lahko imelo slabe posledice. Obdajajo naj se izrecno le luksuzna vozila.

Predlog, da se doklade na žganje, likerje itd. zvišajo od 2,50 oziroma 1,50 Din. na 10 Din. od hektoliterske stopnje, se soglasno sprejme.

Občini Krčevina se zvišajo sorazmerno z mariborsko občino vodovodne pristojbine, kar se dosedaj še ni zgodilo. Predlog za zvišanje občinske doklade na pivo po vzoru Zagreba se odloži.

Pristojbinskemu oddelku finančnega okrajnega ravnateljstva se dovoli 4000 Din. nagrade za pobiranje občinskih doklad.

Koncederemu A. Nendlu se zviša letna pristojbina od 600 K na 900 Din. Ob enem se mu sporoči, da polovi v mestnem parku vse pse, ki tekajo prosto po nasadih. Za vsakega zasačenega psa mora lastnik plačati v mestno blagajno 100 Din. globe, sicer se mora psa ubiti.

Pogrebne pristojbine mestnega pogrebne zavoda se zvišajo na 15kratni znesek mirnega časa, vendar pa tako, da ostane zadnja dva razreda neizmenjena. Po temtaka bodo cene sledeče: I. 12.600, II. 8.400, III. 5.250, IV. 4.000, V. 2.600, VI. 1.600, VII. 800 kron.

Otroškemu vrtnu se dovoli za nabavo vrtnih učil 100 Din.

Pravni odsek.

Pokrajinska uprava je dovolila pobiranje davka na razkošje v barih, varijetajih itd., ki znaša 10% od potroškega zneska. Za enkrat se sklone pobirati ta davek samo v baru (Velika kavarna). Od časa do časa pa bo občina v danem slučaju naložila ta davek tudi v drugih lokalih.

Bivši ravnatelj mariborskega gledališča Gustav Siegel zahteva povrnitev stroškov za razsvetljavo v l. 1916, 1917 in 1918 ter subvencijo v znesku 2000 K, ker je ta zahteva upravičena.

Čvrstih materijalnih življenjskih principov bi Tolstoj ne mogel nikdar tako ostro in dovršeno živeti za svojo veliko dušo in svoje ideje.

Proti koncu življenja je postajal veliki starec vsak dan bolj misteriozen. Sluteč bližino smrti, je spisal testament, da bi se bil posvetoval z ženo. Testament je skrival. Grofica je izvedela o njem in mu očitala, da hoče materijalno uničiti vso obitelj. Zopet se je spoprijela praktična skrb z idejo. Ženska z genijem. Resničnost z irealnostjo. Tolstoj je zbežal z doma. Grofica je bila obupana do smrti in se je skušala vreči v ribnik, da bi končala svoje življenje. Ko je bila izvedela, da se Lev Nikolajevič nahaja v Astapovu, se je odpravila na pot. Izmučena in prekipela vajoča bolesta je dospela do male železniške postaje, kjer je umiral njen dolgoletni drug. A niso je bili pustili k umirajočemu. »Še le ko je premagal agonijo, so ji dovolili, da je smela vstopiti. Vrgla se je preko njega, ga objela. Misli je, da jih bo slišal, dasiravno ni nič več govoril in videl. Dihnil je, se enkrat globoko dihnil in vse je bilo končano.

Tako tragičen konec je doživel misterij ljubezni med njo in Tolstojem. Trčila sta dva svetova. Ali se Tolstoj ni več zavedal, da je drobna, praktična skrb istotako potrebna kot velika, daljna ideja? Ali se je v zadnjih trenutkih svojega življenja res že popolnoma oddalji realnemu svetu in kakor krščanski svetnik proklel vso materijalnost življenja? Ali je njegov umirajoči duh slišal bolesterne utripe bitja, ki se je dolga desetletja žrtvovalo zanj, da mu izvrši nepregledno vrsto drobnih, praktičnih uslug? Upravičeno smemo misliti, da je Lev Nikolajevič, poslavljajoč se od sveta, blagoslovil tudi njo, ki mu je bila najvišji simbol ženstva: mati njegovih otrok.

Drugo pa naj zahteva od »Kasinoverci« —

Nadalje se je dovolil sprejem v občinsko zvezo 10 osebam, med drugimi tudi dr. Rudolfu Franzu, posestniku nedavno pogorelega mlina.

Češka tvrdka Šonky namerava zgraditi v bližini klavnice tekstilno tovarno. V principu se sklone, da se prodajo od mestnega zemljišča le toliko, kolikor ga občina ne potrebuje za razširjenje klavnice.

Klaviški odsek.

Izvozna tvrdka Predovič in Prigljavič d. d. je stavila občini ponudbo za najem mestne klavnice ter ponuja letno 1 milijon majemnine ter se zaveže, da prodaja črevesno maso, pluća, jetra itd. na mariborskem trgu 15% pod dnevno ceno. Razen tega poveča mestno hladilnico na lastne stroške, če se obveže občina, da ji prepusti v najem za gotovo dobo let. Občinski svet sklone, da stopi s tvrdko v tozadnja pogajanja. Tvrdka pa se mora tudi obvezati, da prepusti občini po lastni ceni letno 1000 do 1500 komadov svinj, s katerimi bi se na domačem trgu lahko uspešno regulirale cene slanin in masti.

Ob 22. uri je župan zaključil javno sejo, nakar se je vršila še tajna seja.

Politične vesti.

* **Monarhistično gibanje v Nemčiji.** Nekateri listi opozarjajo, da se v Nemčiji pripravljate dve vstaji: monarhistična in komunistična. Izgleda, da po te vesti le maneuver, naperjen proti Franciji. Vendar pa se opaža ojačenje monarhističnega gibanja tako v Nemčiji kakor tudi na Madžarskem in v Avstriji. Istega dne, ko se je izvršil atentat na Miljukova, se je vršilo v Berlinu zborovanje ruskih monarhistov, katerega so se udeležili tudi nemški monarhisti. Češki listi opozarjajo na akcijo generala Wrangla v Jugoslaviji. Reakcionarno - monarhistična fronta se zopet zbira in utrjuje.

* **Male države in genovska konferenca.** Po londonskih vesteh sta Lloyd George in italijanski zunanji minister Schanzer sklenila, da male države ne smejo predlagati svojih posebnih zahtev. Njihova naloga je potemtakem: poslušati in ubogati!

* **Sovjetska delegacija ima strah.** Vsled atentata na Miljukova je sovjetska delegacija dobila strah pred ruski monarhisti. Zato bo potovala v Genovo v spremstvu vojaškega oddelka, hotel, kjer bo stanovala, bo zastražen po karabinerji. Torej bodo tudi sovjetski mogotci uživali zaščito bajonetrov kakor stari reakcionarni potentati. Nihil novi sub sole...

* **Odmevi Wirthovega govora v Franciji.** Znani govor nemškega kancelerja dr. Wirtha, s katerim je protestiral proti najnovejšim sklepom reparacijske komisije in ostro žigosal nasilje antante nad Nemčijo, je vzbudil v Parizu živahen odmev. Vsi listi prinašajo komentarje in napadajo nemške državniške, da se hočejo izogniti plačevanju. Posebno ostro pišejo listi »Onewer«, »Radik« in »L'Homme Libre«. Francoska javnost zastopa stališče, da je Nemčija dolžna plačati in da lahko plača. Tudi če bi izbruhnila revolucija v Nemčiji, bo Francija slejkoprej vztrajala pri zahtevi, da mora nemški narod izvršiti svoje obveznosti in poravnati stroške za obnovitev razdejanih pokrajin Francije.

* **Francija grozi z topovi.** Pariški listi pišejo o govoru predsednika reparacijske komisije Dubois, ki je dejal: Francija, ki je največ pretrpela med vojno, je dovolj močna, da nastopi sama, če zavezniki ne bi zavzeli odločnega stališča. Francija zna, kako je treba postopati s topovi in bajoneti. Ta govor za katerim stoji ogromna večina francoske javnosti in vsi oficijelni politiki, je dokaz, da bo Francija nastopila v Genovi z vso odločnostjo proti Nemčiji.

* **Iz parlamenta.** Beograd, 31. marca. (Zečevićeva afera). Ministerski svet je zaključil, naj posebna parlamentarna komisija preišče zadevo generala Zečević in ugotovi prave krivice. Vlada je pristala na parlamentarno anketo, a pod pogojem, da opozicija umakne svojo obtožbo. Jutri se bo v parlamentu glasovalo o tem.

* **Protidržavni izpredi v zagrebškem obč. svetu.** Na večeršnici seji

zagrebškega mestnega sveta je dr. Srkulj prečital izjavo proti jugoslov. napredni omladini. V to se je vmešala tudi galerija, ki je začela tuliti Dolje demokrate, dolje Srbi. Na galeriji so bili večinoma zagrebški tramvajski uslužbeni. Ko je demokratski zaupnik dr. Jurisja zahteval, da prepreči to posezanje galerije v občinsko sejo, mu je blokaški župan odvzel besedo. Nato so demokratski obč. svetniki zapustili dvorano.

* **Izenačenje davkov.** Generalna direkcija neposrednih davkov izdeluje načrt za izenačenje davkov.

* **Poljska in baltičke države** so se izrekle za priznanje sovjetske Rusije.

* **Naša vlada za intervencijo na Reki.** Jugoslovenska vlada je pri kabinetih v Parizu in Londonu podvzela korake, da doseže sodelovanje Francije in Anglije pri vpostavitvi miru in reda na Reki.

Dnevna kronika.

— **Polomija tržiškega župana.** Tržiški župan, ki je obenem član goriškega deželnega zbora, je na eni zadnjih sej tega zbora, ko je bilo na dnevnem redu vprašanje avtonomije Goriške, kakor poroča tržiška »Edinost«, edini glasoval proti avtonomiji. Njegovi volilci in someščani pa niso bili njegovega mnenja, zato so ga, ko se je vrnil v Tržič (Monfalcone) tudi temu primeru sprejeli, občinski svet tržiški pa je proti županu sprejel izjavo, v kateri se izreka za avtonomijo Goriške.

— **»Il Popolo Friulano« in Reka.** Goriški organ furlanske stranke na Goriškem »Il Popolo Friulano« prinaša v eni svojih zadnjih številc uničujočo sodbo o italijanskim avanturah na Reki. Odkrito govori, da Italiji ni radi Reke in reških Italijanov, ampak radi Trsta. Reko hoče uničiti, ker noče, da bi postala konkurentinja Trsta. Obenem pripominja, da bi Videm (Udine) ravnotako rad uničil Gorico, ker se boji njene gospodarske konkurence. — Ob koncu pravi list, da Furlane italijanske narodne bolečine prav nič ne brigajo, kakor jih tudi ne brigajo italijanska usoda.

— **Dijaška Matica na Primorskem.** Naši Primorci se dan za dnem bolj razvijajo, sedaj snujejo tudi Dijaško Matico, podporno organizacijo za slovenske primorske dijake. Denarna sredstva si bo Dijaška Matica preskrbeljvala potom članarine rednih članov, vsakoletne ustanovnine ustanovnih članov, rednih podpor denarnih in drugih zavodov, dijaških podpornih davkov pri plesih, veselicah itd., dohodkov veselie in koncertov, ki jih bo prirejala D. M. sama ter končno potom posebnih dijaških kolekov. Ker vemo, da naši Primorci, česar se lotijo, tudi izdejo, smo trdno prepričani, da bo imela primorska slovenska študirajoča mladina v kratkem za seboj močno podporno organizacijo, ki bo marsikateremu nadarjenemu, toda revnemu dijaku pomogla do dovršitve študij.

— **Z vseh koncev sveta.** V Rusiji stane ena brzojavka 350.000 rubljev. Delavci VI. razreda dobivajo 4.500.000 rubljev mesečne plače, v Petrogradu in Moskvi se 1.500.000 rubljev draginskih doklad. Poljskemu prezidentu Pilsudskemu je zapustil neki sorodnik v zlati Ameriki lepo svoto par milijonov dolarjev, ki iznaša v poljski valuti več milijard mark. — Na Dunaju je delavstvo demonstriralo proti nezaposlenosti. — V Avstriji se je osnovala nova legitimistična stranka, katero vodi neki Hoinigg (slovanski renegat). Cilj te stranke je obnove stare Avstrije z legitimnim vladarjem habsburške dinastije. — Pred praško poroto bil obsojen na smrt učitelj Janušek, ki je umoril neko vpokojeno učiteljico in jo oropal za 2000 K. — Škodovih tovarnah v Plznju je eksplozivna granata in raztrgala na kose dva delavca. — Italijanska vlada je dala zastražiti hotel, v katerem bo bivala ruska delegacija, z 200 karabinerji. — V ruhrskih rudnikih v Nemčiji dela 200 nemških vseučiliščnikov, ki si hočejo na ta način zaslužiti denar za študije. — V Chicagu živite sestre Blažkovi, ki ste zraščeni skupaj. Pred par dnevi je ena zbolela in je tudi druga nalezla bolezen od nje. Obe so spravili v bolnici. Ena teli sester je vdova in ima 12 letnega sina. — Na

Madžarskem so našli izgubljeno delo znanega slikarja Leonarda da Vincija last kneževske rodbine Esterhazy. Umetnina je vredna 1 milijon madžarskih kron. — V Parizu so prodali 12 prvih črešenj za 150 frankov.

— **Trgovska zadruga mariborske okolice** naznanja, da morajo biti v ponedeljek, dne 3. aprila t. l. glasom sklepa Zveze trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani vse trgovine v znak protesta zaprte.

— **Statistika Jugoslavije** v primeru z drugimi državami in našimi mesti med seboj. Iz nove Jurasove knjige »Zemljopis Jugoslavije«, ki je izšla nedavno v Zagrebu, posnemamo sledeče zanimive podatke: Jugoslavija ima 248.000 kv. km. površine ter 12.030.000 prebivalcev. Gostota prebivalstva znaša 48, to je, na 1 kv. km pride 48 prebivalcev. Po številu prebivalstva nas nadkriljujejo Češkoslovaška za 1 milijon, a Rumunija za 3 milijone, dočim prekašamo mi Avstrijo (5.500.000), Madžarsko (7,5 mil.), Bolgarsko (4,5 milijona), Grško (6,1 mil.), Švico (3,88 mil.), Belgijo (7,65 mil.), Nizozemsko (7 mil.), Švedsko (5,85 mil.) ter Norveško (2,72 mil.). Po pokrajinah je razdeljeno prebivalstvo sledeče: Srbija 4,2 mil.; Hrvatska-Slavonija 2,75 mil.; Bosna-Hercegovina 1,88 mil.; Vojvodina 1,38 mil.; Slovenija 1,06 mil.; Dalmacija 0,63 mil.; Črna gora pa 0,92 mil. Po narodnosti je 85% Jugoslovenov a ostalo so Čehoslovaki 0,15 mil.; Nemci 0,51 mil.; Madžari 0,47 mil.; Albanci 0,48 mil.; Romuni 0,18 mil. ter Turki 0,15 mil. Vse ostale narodne manjšine (Španjolski žide, Italijani, Rusini, Poljaki itd.) štejejo komaj 200.000 duš. Po veri se dele Jugosloveni na: pravoslavne 5,6 mil.; katoličane 4,8 mil., muslimane 1,4 mil., evangeliste 0,21 mil. ter žide 0,06 mil. Mesta so po velikosti razdeljena sledeče: Beograd 111.000 prebivalcev, Zagreb 108.000, Subotica 101.000, Sarajevo 60.000, Ljubljana 53.000, Skoplje 41.000, Novi Sad 39.000, Osijek 34.000, Split 31.000, Sombor 31.000, Senta 30.000, Maribor 30.000, Bitolj 27.000, Vel. Bečkerek 27.000, Vršac 26.000, Velika Kikinda 25.000, Niš 25.000, itd.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

Po vojni se je začelo v trgovskih, industrijskih in obrtnih krogih po vsej Evropi novo, živahno gibanje. Posebno živahno je to gibanje v mladih slovenskih državah, v Češkoslovaški, Poljski in Jugoslaviji. Slovanska trgovina, industrija in obrt poprej, dasi ni zaostajala po kakovosti za drugimi, ni prišla do prave veljave; krivo temu je bilo to, da države, katerim smo poprej pripadali, niso imele interesa na razvrtkar slovenske produktivnosti, nasprotno, da so te države celo skušale to produktivnost ovirati, da bi s tem zatrle nevarno konkurenco favorizirani trgovini, industriji in obrti svojih »vladajočih« narodov; pri nas Nemcem in Madžarov. Ker ni bilo prave organizacije in reklame, ker je vsled položaja sploh ni bilo mogoče izvesti, naša produkcija ni mogla preko ozkih mej; osvojiti si ni mogla niti lastnih narodnih teritorijev, ker jo je povsod zasledovala in izpodrivala konkurenca tujih družb in favoriziranih podjetij. Po vojni se je z ustanovitvijo nacionalnih držav položaj temeljito izpremenil. Že takoj ob prevratu smo spoznali, da je treba z uvozom tujih proizvodov prenehati ter odpreti domači trg domači produkciji v kolikor še obstoja, v kolikor pa še ne obstoja, da jo je treba ustvariti. Produktivna osamosvojitve od tujine je postala eno vitalnih vprašanj našega narodnega gospodarstva.

Država kot taka vstvari pač lahko predpogoje za to produktivno emancipacijo, ne more pa je izvesti v podrobnosti, ker to tudi ni in ne more biti njena naloga. Podrobno delo realizacije tega lepega zadatka pripada inicijativi poedinih gospodarskih, oziroma produktivnih panog. Na teh je, da svoje izdelke razširijo, da z njimi seznanijo širšo javnost, konsumente. Deloma se to vrši potom različnih reklam, predvsem v časopisju itd. reklame, dasi učinkovite, pa ne morejo imeti vselej popolnega uspeha, ker ni dovolj, da javnost ve, da se ta in ta artikel izdeluje doma, ampak je treba, da tudi

na lastne oči vidi, da se sama prepriča, da je ta artikel tudi res dober, prvo vrsten ter da ne zaostaja za onim tuje provenijence. To pa je mogoče edino na sejmu, ali pa na razstavi.

Sejmi in razstave so bili v navadi tudi že poprej; znani so nam bili predvsem v Nemčiji, sejmi kožuhovalne v Rusiji itd. malo pred vojno se je pojavil perijodičen sejem krzna tudi v Ljubljani; pravi razmah pa so dobili komaj po svetovni vojni. V slovanskih državah se vrše sedaj perijodični velesejmi v Pragi, Bratislavi, Varšavi, Ljubljani, Zagrebu itd. Velesejmi so velepodjetja moderne reklame, tem ob strani pa stoje razstave, ki so navadno omejene le na produkcijo gotovega državnega ozemlja ter bolj specializirane po strokah, tako n. pr. obrtnih, industrijskih, trgovskih itd. Namen razstav pa je isti kakor velesejmov in sejmov: popularizirati domačo produkcijo ter ji pridobiti konsumente, obenem pa tudi prodati razstavljene proizvode. Pri nas so najbolj oživele obrtne razstave. Prvo pobudo za to je dalo lanske leto agilno Slovensko obrtno društvo v Mariboru s svojo prvo razstavo v Götzovih prostorih. Že ta razstava, čeprav so ji manjkale neobhodno potrebne izkušnje, je uspela jako dobro ter rodila v vsakem pogledu lepe uspehe.

Ta prva lanska obrtna razstava v Mariboru je dala pobudo za misel, prirejati v našem mestu perijodično vsako leto take razstave. Izkazalo pa se je, da mora v bodoče opustiti ozke mestne meje ter razširiti delokrog razstave na ves pokrajinski teritorij. Letošnja razstava, ki se bo vršila od 8. do 17. sept. bo radi tega že razstava cele mariborske oblasti, to je bivše Spodnje Štajerske, Prekmurja in Mežiškega, ter bo radi tega tudi nosila naslov: »Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru«. Na njej bodo zastopani obrtniki vseh navedenih ozemelj in sicer razdeljeni na 6 strok: oblačilno, aprovizacijsko, stavbinsko, lesnoobdelovalno, kovinsko ter mešano (ostali izdelki obrti in industrije). Vodstvo je v najboljših rokah in priprave v najboljšem teku, kar vse jamči, da bo prva pokrajinska obrtna razstava v Mariboru v vsakem oziru res prvovrstna. Ta razstava pa ne bo velikega pomena le za naše obrtništvo in naše narodno gospodarstvo sploh, ampak tudi za Maribor kot tak. Privreda bo v Maribor nešteto tujcev in predvsem bratov iz južnih krajev naše države ter tako osvežila in povzdignila tudi tujski promet in glas našega mesta. Radi tega je treba, da podpira to razstavo po svojih močeh vsa naša mariborska in sploh pokrajinska javnost.

Naročnina „Tabora“

znaša od 1. aprila naprej:

Po pošti mesečno D 10.—
na dom dostavljen mesečno D 11.—
na izkaznice mesečno . . . D 10.—
v inozemstvo mesečno . . . D 12.—

Cene posameznim številkam ostanejo dozdajne: Za navadne po 50 para, za sobotne po 1 Din.

Mariborske vesti.

Maribor, 1. aprila 1922.

CENJENE NAROČNIKE prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino ker bi bili sicer primorani list ustaviti.

Uprava »TABORA«.

»Tabor« izide v ponedeljek ob navadnem času.

Tajništvo demokratske stranke za Maribor in mariborsko volilno okrožje je v Mariboru, Barvarska ul. 1 (v istem lokalu z mariborskim uredništvom in upravo »Jutra«). Kdor izmed strankinih pristašev ima kakršnokoli zadevo, v kateri želi nasveta ali pomoči, naj se oglasi v tajništvu.

m Zverinski oče. 32-letni zidarski pomočnik Peter L. iz Ljutomerske okolice je minulo jesen vzel svoje nezakonsko dete k sebi, ker se je sprl z materjo, dekle Julijo V. Peter L. se je preselil z detetom v Maribor ter se nastanil v barakah v Danjkovi ulici. Dete je dal na hrano k sosedni stranki. Zverinski oče je včeraj večer

je skušal dalje časa jokajoče dete pomiriti, pri čemur so mu pomagali tudi sosede. Ko so se sosede čez nekaj časa odstranili, je dete naenkrat utihnilo. Tudi luč v zidarjevem stanovanju je ugasnila. To se je zdelo sosedom sumljivo. Zato so šli še enkrat pogledat. Otrok je ležal v postelji, iz nosa in ust mu je tekla kri. O tem obveščena policija je odredila prevoz deteta v bolnico, Peter L. pa je moral v luknjo, ker je osumljen detomora. On sam priznava, da je morda storil nekaj, kar bi zamoglo detetu škodovati, izgovarja se pa, da je bil pijan.

m Klub jugoslov. rez. astnikov v Mariboru naznanja, da se vrši drugo predavanje in sicer o pravih službah, v četrtek dne 6. aprila 1922 ob 20. uri v »Kmetijski sobi« Narodnega doma. Predaval bo zopet g. poručnik Pavlič. Odbor pričakuje, da bodo tovariši-člani to predavanje posetili še v obilnejšem številu, kakor prvo. Pristop je dovoljen seveda tudi rez. častnikom-članom in maturantom srednjih šol. Odborova seja torek dne 4. aprila t. l. ob 18. uri v Narodnem domu. Polnoštevne udeležbe prosi predsednik.

m Žepar na delu. Policija je aretirala danes dopoldne nekega 20-letnega Lovra B., ki je osumljen, da je zmaknil neki ženski na trgu denarnico.

m Generalni konzul dr. Beneš, ki se udeležil mariborskega večera Češko-slov.-jugoslov. lige, se pripelje v Maribor v družbi z dr. Trillerjem v torek popoldne s tržaškim brzovlakom. G. konzul bo popoldne interveniral pri nekaterih tukajšnjih uradih v raznih zadevah češkoslov. državljanov.

m Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru poziva vse svoje člane, ki imajo od društva izposojene knjige, naj nemudoma vrnejo ob uradnih urah v ponedeljkah in petkih od 14. do 15. ure.

m Za Jugoslovensko Matico se je nabralo v gostilni Šober v Vrbanovi ulici 40 kron. Vsem darovalcem iskrena hvala. Posnemajte!

m Osebna vest. Poveljstvo varnostne straže je prevzel s 1. aprilom revirni nadzornik g. Franjo Finžgar, dočim je dosedanji poveljnik revirni nadzornik g. Anton Najdič nastopil bolezenski dopust.

m Smrtna kosa. Jožef Podbrežnik, posestnik in orož. stražmojster v poklju v Jelovcu pri Kamnici, 56 let star, je po dolgi bolezni dne 31. marca v splošni bolnici v Mariboru umrl. — Pogreb se vrši 2. aprila ob 15. uri na cerkvenem pokopališču v Pobrežju.

m V petek zvečer se je izgubil na potu od magistrata čez Glavni trg po Koroški cesti svezjenj ključev, (od blagajne in pisalne mize) povezanih na verižici. Najditelj se naproša, da jih odda pri policiji.

m Glasbena Matica. V ponedeljek, dne 3. aprila ob 20. uri skupna vaja za mešan zbor in orkester. Polnoštevni dolžnost! Pevski odbor.

m Načelstvo kovinarske zadruge v Mariboru naznanja vsem svojim članom, da se vrši dne 3. aprila 1922. ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani protestno zborovanje proti prometnemu davku, vojnem davku za leto 1920. in zakonu o pobijanju draginje. Da se mora kolikor mogoče veliko število obrtnikov udeležiti tega zborovanja ppozivlja načelstvo kvinske zadruge, da imajo v ponedeljek dne 3. aprila 1922. vse njeni člani svoje obrtne lokale brezpogojno celi dan zaprte. Obenem se pozivljejo vsi člani da podajo nemudoma vodstvu obrtno nadaljevalne šole sledeče podatke: 1. Koliko vajencev zaposluje (imenoma navesti); 2. pričetek in koliko časa traja učna doba; 3. kodaj je začel obiskovati obrtno nadaljevalno šolo. 4. Ako odda kdo podatke osebno, naj prinese učno pogodbo seboj. Kdor se ne odzove pravočasno temu vabilu, se kaznuje v smislu sklepa občnega zbora z dne 26. marca 1922. z redno kaznijo.

m Dijaški kuhinji v Mariboru. — Okrajni zastop v Mariboru je podaril Dijaški kuhinji v Mariboru K 10.000 (desettisoč kron) mesto venca na grob dr. blagopokojnemu knezoškofu gospodu dr. Napotniku Mihaelu. Odbor Dijaške kuhinje se slavnemu Okrajnemu zastopu za velikodušni dar najiskreneje zahvaljuje.

m Savez špeditera Jugoslavije posekeja Maribor naznanja mariborskim članom, da so špediterji solidarni v trgovci in obrtniki in ostanejo dne 3. t. m. obratovlasiča zaprta.

m V znak protesta proti krivičnim davkom, so v ponedeljek trgovine celi dan zaprte.

m Mariborske banke imajo v ponedeljek dne 3. t. m. svoje blagajne zaprte.

Uradna odredba.

za vzdrževanje javnega reda povodom pogrebnih svečanosti knezoškofa Dr. Mihaela Napotnik dne 3. aprila 1922.

1. Slomškov trg.

Na Slomškovem trgu bodo sledeči vojaški kordoni: od gledališke ulice ob trotoarju pred parkom do poštnega poslopja. — Na drugi strani od župnišča do stolne cerkve in od južnega vhoda v cerkev do vogla stolne ulice.

Prostor med temi kordoni mora ostati popolnoma prost in se vrši dovoz za avtomobile in vozove k cerkvi edino le skozi Slovensko ulico, gledališko ulico ob škofijskem ordinariatu, župnišče k vratom cerkve v presbiterij. Odvoz pa ob cerkvi v Stolno ulico. Promet v Stolni ulici od Glavnega trga na Slomškov trg, ostane vstavljen.

Odhajajoči avtomobili in vozovi vozijo po Stolni ulici v Koroško ulico — dalje po Strossmajerjevi in enih to križajočih ulic v Prešernovo, kjer čakajo po redu konec pogrebnih svečanosti, ki se vršijo v Frančiškanski cerkvi.

II. Glavni trg.

Na Glavnem trgu ima ostati odprta pot od ogla Koroške ceste do Tattenbachove, ker se bo po tem potu pomikal spreved. Za čas spreveda se vstavi vozovni promet popolnoma po Glavnem trgu in čez državni most na Glavni trg, iz Vatrinske, Gosposke in Koroške ulice na Glavni trg, dalje po Tattenbachovi od Glavnega trga do Sodne ulice ter iz postranskih ulic v ta del Tattenbachove. Isto velja za Sodno ulico in Aleksandrovo cesto; ki bo rezervirana za spreved od ogla Sodne ulice v Prešernovo, ob drevoredu pred Götzovim poslopjem do Trga Svobode in od tam do ogla Kopališke ulice. Za temi kordoni se postavi občinstvo, katero se prosi, da se strogo drži reda, zadrži mirno in ukloni vsakim odredbam oblastvenih organov, ker je na tak način bo dana možnost vzdrževati red.

Objave.

§ Glasbena Matica v Mariboru priredi v soboto dne 8. aprila 1922. v Götzovi koncertni dvorani koncert s prijaznim sodelovanjem gospic Slavičice Mezgec, profesorice Marije Kačerove, opernega peveca g. Štefana Romanovskega, moškega in ženskega zbora ter društvenega orkestra. — Spored: 1. Grieg: Nova zemlja, moški zbor z bariton-solom in spremljevanjem orkestra. 2. E. Adamič: Petnajst let, Lajovic: a) Večer, b) Pomladni spev, mešan zbor. F. St. Mokranjac: II. rukovet (mešan zbor). 3. O. Dev: Vzdihi, Leoncavallo: Prolog iz opere Pagliacci, Gounod: Molitev Valentina iz Fausta. (Poje operni pevec g. Romanovski). 4. Chopin: Larghetto iz F mol koncerta. Smetana: Furiant gospica Marija Kačerova. 5. E. Adamič: Zarja se zlati, V. Mirk: Na trgu, E. Adamič: Kmečka pesem. 6. Z. Fibič: Pomladna romanca, mešan zbor s spremljevanjem orkestra s sopran in bariton solom. — Začetek točno ob 8. uri.

§ Koncerti v hotelu Halbwidl, »Stara pivarna«. Natančneje glej današnji inšerat.

§ Nova emisija delnic Trgovske banke d. d. Ljubljana. Pred kratkim ustanovljena Trgovska banka je na svojem izrednem občnem zboru dne 25. marca 1922. sklenila zvišati delniško glavnico od 10 milijonov na 30 milijonov. Natančneje pogoje subskripcije prinaša današnji inšerat.

§ Tvrčka Jaš & Lesjak, Maribor, Šolska ul. 2., opozarja p. n. občinstvo na ceno sladkorja. Več v oglasu.

§ Podpirajte šport! Šport je v korist vsakemu narodu, ki ga razume smoterno in pametno gojiti. Krepi mladino, ude, duh, varuje jo pred alkoholizmom,

ki je strup naroda. Tukajšnji slovenski športni klub je sklenil posvetiti vse sile skrbi, da nudi mladini možnost udeležiti se raznih panog športa. Ker se pa še rabijo razne priprave za to sploh in primanjkuje za te tudi gmotnih sredstev, ki bi pospešila razvoj športnega življenja, apelira odbor na naklonjenost p. n. občinstva in blagohotne podpore. Slovenski športni klub priredi v pospešitev njegovega namena dne 7. aprila t. l. »Elitni ples« v Götzovi dvorani s popolno vojaško godbo ter da s tem p. n. občinstvu priliko zabave, pa tudi priliko podpore.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 1. aprila Prababica B.

Nedelja 2. aprila Ptičar Izv.

Torek 4. aprila Skopuh C.

—o—

Gestovanja v mariborskem gledališču. Drugi teden se vrše v Narodnem gledališču zanimiva gestovanja. V operetah »Poljska kri« in »Nitouche« nastopi iz »Ptičarja« nam znana ljubljana subreta ga Ančica Mitrovič. Celoten ansambel varaždinskega mestnega gledališča pa se nam predstavi najnovejšim Ogrizevičevim delom »Vučin«, ki je doseglo v zagrebškem gledališču velikanski uspeh. Odlični dramatik Ogrizevič je znan mariborskemu gledališkemu občinstvu iz zaslanske vprizoritve »Hasanaginica«.

Kultura in umetnost

x »Navodila o ekonomskem ordiniranju zdravil« se zove brošurica, ki jo je izdala Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani (osrednji urad) za svoje zdravnike, poslovalnice in lekarnarje. Po veljavnih zakonitih določilih, ki veljajo za vse obvezne bolniške blagajne v Sloveniji, ki so osnovane v zmislu bolniško-zavarovalnega zakona iz leta 1888, bratovsko-skladiščne in železniške bolniške blagajne, je sestavil ta navodila šef-zdravnik g. dr. D. Bleiweis-Trstenjski, v katerih pojasnjuje, kako se zapisujejo zdravila brez nepotrebnih večjih stroškov, vendar ne v škodo zdravljenja bolnikov. Zdravila so se silno podražila in se še podražajo. Zaradi tega je potrebna posebna pažnja pri zapisovanju zdravil, da ne trpe škode bolniki na eni strani, na drugi pa bolniške blagajne. Navodila povedo jasno, da je treba pri ordinaciji zdravil v prvi vrsti vpoštevati interese bolnikov.

x Nov roman Luciena Guityra. — Znani francoski igralec in pisatelj romanov in dram, Lucien Guityr, oče Secha Guityra je napisal te dni nov roman »Mademoiselle Carriere«. Kljub starosti — star je že sedemdeset let — je še vedno svež na duhu.

x Klasična predstava v grškem gledališču v Sirakuzah. Kakor poročila rimska »Tribuna« bodo tudi letos v maju igrali v grškem gledališču v Sirakuzah klasične grške drame. Na programu so Euripidova »Orestida«, Sofoklejev »Kralj Edip« ter Euripidova »Bakantia«.

x Velika razstava italijanskih mojstrov 17. in 18. stoletja se bo vršila majnika v Florenzi. Med razstavljalci se nahajata tudi kralj in papež. Kralj razstavi slike Gianna Paola Panirina, papež Pij XI. pa slike Castela Gandolfa. Med mesti bodo najštevilnejše zastopane Benetke.

x Deputacija Francoske akademije v Ameriki. Američani so na proslavo tristoletnice Molierea povabil v Ameriko tudi Francosko akademijo, ki je povabilo sprejela ter odpotila v Ameriko deputacijo dveh članov, pesnika Maurice Domaya ter indologa Chervillona, poslednjega menda radi tega, ker zna angleško.

x Komedija o Moliereu. Pariško gledališče »Odeon« je uprizorilo nedavno novo triaktovko, v kateri nastopa kot glavni junak veliki komediograf Moliere. Avtorja te slabe produkcije, v kateri se prikazuje ljubezen Molierea do neke neznanke, katero jo bil rešil pred nekim nasilječem, sta Frappa in Dupuy-Mazuel. Po enoglasni sodbi kritike je to delo propadlo ter sa vsi čudijo, kako ga je intendant, znani igralec Gémier soloh mogel sprejeti.

x Ljubiteljem umetnosti. Kakor je javnosti že znano, pripravlja naša Narodna galerija za poletje veliko historično razstavo slovenske umetnosti. S tem se ponovno obrača na lastnike naših umetnin, da jo blagovolijo podpreti pri tej važni kulturni nameri. Za sedaj prosimo zlasti, naj bi Galeriji sporočili svoj naslov oni, ki imajo katero delo naslednjih slikarjev: Cetinovič, Dolinar, Egartner, Götzl, Globočnik, Grahovar, Grilc, Hayne, Hermanstahl, Herrlein, Janša, Jelovšek, Juršič, Karinger, Kavčič (Caucig), Kogovšek, Kremser-Schmidt, Künl, Kurz-Goldenstein, Langus, Lajer, Meneinger, Pernhart, Plavec, Potočnik, Pustavrh, Quaglio, Roblek, Stroy, Škof, Šubič, Tavčar, Tome, Tomine, Tomšič, Urbančič, Vergant, Vissiak, Volf, Zebey. Enako važno kakor slike naštetih umetnikov pa so za razstavo anonimna dela zlasti starejših dob, če so zadostne umetniške kvalitete, ter prosimo obvestila tudi o njih. Da ne bo razstava preveč enostranska, je potrebno, da nas živahno podpro štajerci z deli, ki so na njihovem ozemlju, in Goričani s slikami, kar jih je dosegljivih. Narodna galerija bo tudi za vsak prijateljski nasvet glede nameravane prireditve hvaležna. — Narodna galerija.

x Meškova »Mati« v Dornbergu. Prošlo nedeljo je dramatični odsek »Slovenske čitalnice« v Dornbergu na Goriškem vprizoril Meškovo dramo »Mati«. Predstava je uspela v vsakem opazirju dobro, čeprav je Dornberg le malo boljša vas. To najlepše ilustrira prebujenost naših Primorcev. In pri nas? Kje je vas, ki bi si upala uprizarjati drame? Mesto združba in hujskarnja nesite v naša sela prosveto!

x Koncert ruskih opernih pevcev v Vipavi. Rusi so šli tudi preko mej Jugoslavije ter ponesli svojo slovansko pesem tudi v naše Primorje. Jutri, v nedeljo, prirede ruski operni pevci Marija Volkovskaja, Jakov Dolžinskij, Suljgin in drugi koncert v Vipavi v Julijki Benečiji. Enake koncerte prirede tudi v drugih večjih krajih slovenske Italije.

x »Naša založba« v Trstu. V Trstu so osnovali naši primorski bratje po osvojenosti naših književnih zadrug svojo »Našo založbo«, ki ima namen združiti vse mlade kulturne moči našega naroda ob Adriji. »Naša založba« je izdala dne tudi že svojo prvo knjigo in sicer Ivana Preglja roman »Plebanus quoniam«. O Veliki noči izda »Naša založba« že drugo knjigo Franceta Bevka zbirko novel »Faraon«. Knjigo je umetniško opremil slikar Tone Kralj. To neumorno razvijanje naše kulture v Primorju nas navdaja z največjim veseljem. »Nova založba« bo za svoje publikacije našla med našim zavednim in prosvetljenim primorskim ljudstvom gotovo obilo hvaležnih odjemalcev. Naša naloga tu, v svobodni domovini pa je, da tudi mi pridno sezemo po knjigah tržaške »Naše založbe« ter ji tako olajšamo težko delo. Dolžnost naših knjigarn bi bila naročiti takoj te izdaje ter jih s primerno reklamo širiti; seveda pa pri tem ne smejo pozabiti na kurz lire — zgodi se namreč lahko, da jo zaračunajo 1:25.

x Tretja številka »Preroda« je izšla z velezanimivno vsebino: Javno vprašanje. Uredništvo: Reformatorjem. O. V. Kunstelj. Družina temelj preroda. — Dr. A. Breclj. Iz otroških ust. — M. Koželjeva. Boj. — N. F. Vzgoja mladine k dostojnosti. — A. Kržišnik. Drobtinice: Kaj nam pišejo. Drobiž. Vse naročnike opozarjamo, naj se kmalu poslužijo položnic, saj je naročnina itak premajhna, a stroški so veliki! Upamo, da ne ostane naš klic klic vpijočega v puščavi. Nabirajte novih naročnikov! V boj za prerod!

x H. Sienkiewiczovi romani v novem prevodu. Ko smo pred leti dobili sloveče Sienkiewiczove romane v slovenskem prevodu, je vladalo za nje povsod veliko navdušenje, in še danes je po naših javnih knjižnicah živo popraševanje po njih. Žal, da so razen »Rodbine Polaneških« že vsi razprodani. Malokateri pisatelj je znal pridobiti široke ljudske mase tako kakor Sienkiewicz. Njegovi historični romani so pravi evangelij nesebičnega patriotizma; tipi njegovih poštvalnih junakov so postali ideal poljske mladine, ki so jo navduševali v težkih dneh nesebe. Sienkiewicz kot romanopisec pozna dandanes vsi kulturni narodi. Naša čitadla najnost čuti živo potrebo,

da dobi zopet Sienkiewiczova dela v roke. Tiskovna zadruga se je zato odločila ustreči splošni želji in poda Sienkiewiczove romane v novem prevodu prof. dr. Moleta, ako se priglasi zadostno število naročnikov. Da omogoči v sedanjih tudi za knjigo dragih časih nakup tudi manj premožnim ljubiteljem prvovrstnega štiva, bo izdajala Sienkiewiczove romane v presledkih po 3—4 tedne v snopiščih po 4 pole in sicer naročnikom za ceno približno 6 dinarjev. Cena celotnemu romanu bo pozneje v knjigotržstvu višja. Začetek bo tvoril roman »Z ognjem in mečem«. Sledil mu bo »Potop«, nato »Gospod Volodijovski«, »Križarji« in »Quo vadis«. Vabimo vse ljubitelje zgodovinskih romanov, da se takoj priglase potom dopisnice kot naročniki na Sienkiewiczov roman »Z ognjem in mečem«. Priglasi naj se pošiljajo na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

x Tristopetdesetletnica smrti dalmatinskega književnika. Letos poteče 350 let, kar je umrl v Starem gradu na otoku Hvaru v Dalmaciji eden prvih predstavnikov renesančne dobe v dalmatinski književnosti Petar Hektorović, sodrug Mavra Vetranića, Nikole Nalješkića in drugih. Poleg najboljšega dela »Ribarenje i ribarsko prigrvanje« ribiške idile v treh spevih, posvečane Jeronimu Brnučeviću, katero je spenil l. 1553. torej v 68 letu starosti, je napisal še mnogo drugih ribiških idil v stilu italijanskih ekloga pescatoria ter prevel na hrvaščino Ovidov »Remedium amoris« (»Od liko ljuvenoga«) itd. Hektorović pa ni bil le pesnik, ampak tudi arhitekt. Zgradil je več stavb, predvsem pa utrjen grad »Tvrdalj« v svojem rodnem Starem gradu na Hvaru. »Tvrdalj« je služil za obrambo proti Turkom, ki so v tistih časih napadali dalmatinske otoke. Grad je z morske strani ograjen kot letovišče s krasnim parkom in ribnjakom. V tem gradu je Hektorović tudi umrl v visoki starosti 85 let. Njegov »Tvrdalj« je dandanes še popolnoma dobro ohranjen ter v ponos Starega gradu. Starograjčani so sedaj sklenili, da mu o priliki proslave njegove 350 letnice vzdajajo na »Tvrdalju« spominsko ploščo. V ta namen so sestavili poseben odbor, ki bo na Hektorovićovo proslavo pozval tudi deputacije naših književnikov, vseučilišč in ostalih kulturnih institucij.

x Književni natečaj za knjigo »Naši gradovi«. Književni odbor ustanove dr. Ljubomira Radičevića v Beogradu je razpisal natečaj za najboljši opis naših jugoslovenskih mest. Opis mora na kratko popularno očitati naša najvažnejša mesta z geografičnega, historičnega in kulturnega stališča s fotografiranimi prilogi. Delo mora obsegati približno 10 tiskanih pol osmerke. Rokopise je treba poslati do 1. junija 1922. na naslov književnega odbora, Beograd, ulica kraljice Natalije 100. Najboljši spis ki bo obenem tiskan, dobi nagrado 20.000 K, poleg tega pa seveda še običajen honorar.

Partija št. 43.

Match Maribor-Zagreb v Mariboru
25. 3. 1922.

Odklonjen damski gambit.

Beli: Stupan (Maribor) Crni: F. Peyer (Zagreb)

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—e7
5. e2—e3	c7—c6
6. Lf1—d3	d5xc4
7. Ld3xc4	Sf6—d5
8. Lg5xe7	Dd8xe7
9. Sg1—f3	Sb8—d7
10. Dd1—c2	a7—a6
11. a2—a3	h7—h6
12. e3—e4	Sd5xc3
13. b2xc3	b7—b5
14. Lc4—d3	Lc8—b7
15. 0—0	0—0
16. a3—a4	Ta8—c8
17. Dc2—e2	Tf8—e8
18. e4—e5	Te8—d8
19. De2—e4	Sd7—f8
20. De4—g4	Tc8—a8
21. Sf3—h4	De7—d7
22. f2—f4	Dd7—e7

23. f4—f5	De7—g5
24. Dg4—e4	c6—e5
25. De5xb7	Dg5xb4
26. f5xe6	f7xe6
27. Tf1—f7	Dh4—g5
28. h2—h4	Dg5—g3
29. Tf7—f3	Dg3xb4
30. Ta1—f1	c5xd4

Beli napove mat v 4 potezah.

Partija št. 44.

Iz istega matcha 26. 3. 1922.

Odklonjen damski gambit.

Beli: Rožič (Zagreb) Crni: Kramer (Maribor)

1. d2—d4	d7—d5
2. Sg1—f3	Sg8—f6
3. c2—c4	e7—e6
4. Sb1—c3	b7—b6
5. Lc1—g5	Lc8—b7
6. Ta1—c1	Lf8—e7
7. e2—e3	0—0
8. Lf1—d3	Sb8—d7
9. 0—0	c7—c5
10. Dd1—e2	a7—a6
11. Tf1—d1	d5xc4
12. Ld3xc4	b6—b5
13. Lc4—d3	c5—c4
14. Ld3—b1	Ta8—c8
15. e3—e4	b5—b4
16. Sc3—a4	Dd8—a5
17. Sa4—c5	Le7xc5
18. d4xc5	Da5xc5
19. Lg5—e3	Dc5—c7
20. Td1—d4	Sd7—b6
21. e4—e5	Lb7xf3
22. De2xf3	Dc7xe5
23. Td4—h4	Sb6—d5
24. Df3—h3	h7—h5
25. Tc1—f1	c4—c3
26. Le3—d4	De5—g5
27. b2xc3	b4xc3
28. f2—f4	Dg5—h6
29. Lb1—c2	Tc8—c4
30. Ld4—e5	Tf8—c8
31. Tf1—f3	Sd5—b4
32. Tf3—f2	Sb4xc2
33. Le5xf6	Dh6xf6
34. Th4xh5	g7—g6

Beli se uda.

—o—

Match Maribor-Zagreb. (Prolog v zagrebških »Novostih« z dne 26. marca.) V petek, dne 24. marca se podajo odposlanci zagrebškega šah. kluba v Maribor na medklubski match. Borba bo ostra, ker se gre za vprašanje, kateri klub je najmočnejši v Jugoslaviji. Mariborčani žele izkusiti moč z Zagrebčani, če iste premagajo, pa z Ljubljancami. Toda imena naših igralcev jamčijo za to, da bo borba za Mariborčane trd oreh. Tako je danes postalo aktualno vprašanje klubovskega prvenstva, pa moramo pohvaliti bojevitost in agilnost Mariborčanov, katere zamore dati šahu ono vrednost, kakršno isti uživa v ostalih kulturnih državah.

Ljubljanski šahovski klub objavlja v »Jutru« z dne 18. marca 1922: III (glavni) turnir Lj. šah. kluba se prične v pondeljek, dne 20. marca, točno ob 18. uri zv. v klubovem lokalu (Kavarna Fvrops). V poštev prihajajoči gg. inž. Vagaja, prof. Ferjan in Jerošov se naprošajo, da se ga zanesljivo udeležijo. Istočasno se prične turnir za določitev igralcev za match-partijo Ljubljane proti Mariboru. Zato se naprošajo gg. Dr. Cadež, Kavčič, Kragelj, Safonow, Frankovič, Furlani in Zadnik, da se točno oglase v kavarni Evropi ob gorioznačenem času, kjer se bo takoj žrebalo. — Odb.

Šahovski klub v Sp. Šiški je imel dne 11. marca v klubovem lokalu (goštilna »Ančnik«) svoj redni občni zbor pri polnoštevilni udeležbi. Določil se je kot obilnatni igralni večer vsaki petek, na kar se vsi prijatelji te lepe igre opozarjajo s pripombo, da so gostje vedno dobrogošili.

Mariborski šah. klub. Debicki-memorialturnir kavarni »Central« je skoraj končan. Prvo mesto si je priporil I. Gruder, ki je dosegel 12 in pol točk izmed 15. partij. — V »Veliki kavarni« začne v kratkem II. gambitni turnir. Predpisan bo damski gambit:

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4 ali	
1. d2—d4	d7—d5
2. Sg1—f3	Sg8—f6
3. c2—c4	

Razen priznanih reprezentativnih igralcev kluba se smejo turnirja udeležiti oni

klubovci, ki aspirirajo na uvrstitev v reprezentativno moštvo. Termin za prijavo: 8. april. — Castno diploma, katero se je izročilo na banketu, dne 25. marca, prof. Vagaji. Je izdelal akadem. slikar g. prof. Rudolf Jakhal v Pljuju, ne pa, kakor smo dne 28. marca pomotoma poročali, tukajšnji umetnik prof. Cotič, pač pa slednji izdeluje diplomi za častna člana gg. Kobylanski in Zeyer.

Kino.

§ Mestni kino. »Skivnost Osirise« drama, ki se predvaja v soboto nedeljo in pondeljek za mladino nedostopna.

Sport.

:: Danes ob 15. uri prvenstvena tekma »Svoboda-Korotan«.

Zanimivosti.

Nezadovoljni papež. — Spor radi mrtveca.

O novem papežu Piju XI. se zelo mnogo govori. Ker je pokazal mnogo inicijative za premembo dosedanjih običajev, ga Rimljani nazivajo svojevoljni papež. Papež Pij XI. pa tudi res dela po svoji glavi ter se ne ozira na druge. Njegovo življenje je mirno in tiho žal mu je le, da mora mnogo nastopati javno ter sprejemati razne deputacije, obenem pa leži na njegovih ramenih ogromno administrativno delo, za katero poprej ni vedel. Toži se mu tudi po njegovi knjižnici, v kateri je poprej predsedel cele dneve, zatopljen v študije. Vedno govori, da so bili vendar lepši oni časi njegovega življenja, ko je listal po knjigah daleč proč od sumnega vatikanskega življenja. Zanimivo je, da papež Pij XI. v ogromnem vatikanskem dvoru ni mogel najti stanovanja. V prostore pokojnega papeža Benedikta XV. se ni mogel takoj naseliti, ker je v Vatikanu običaj, da se stanovanje prejšnjega papeža spremeni, ali da se vsaj sobe urede drugače. Tako bo n. pr. v nekdanji spalnici Pija X. sedaj sprejemnica Pija XI., njegova spalnica pa bo urejena v neki drugi sobi. Po Rimu se tudi govori, da je vedel za mnoge vati-kanske tajnosti, dočim so splošno mislili, da o vsem tem nima pojma ter se ne briga za vati-kanske spletke in afere. Mnogokrat so mu hoteli sugerirati, kako naj reši kako zadevo, toda brez uspeha, rešil jo je navadno čisto v obratnem smislu. Edino njegovo veselje je, da se po obedu poda na sprehod v prostrani vatikanski park, toda tudi s parkom ni zadovoljen, pravi, da je mnogo premajhen, ker je znan kot strasten planinec, ki je brez truda preplezal tudi najvišje vrhove italijanskih Alp. Vatikanski vrt je divno urejen, toda raje bi ga zamenjal za gorske vrhunce. Kot papež ne more iz Vatikana, toda najbrže, kakor se sodi, tega ne bo dolgo vzdržal in mogoče je, da bo rayno on prvi prelomil tradicijo »vati-kanskega ujetnika« ter se zopet sprijateljil z italijansko vlado.

Znano je, da se je za Homerja prepiralo sedem grških mest, katerih vsako si ga je svojilo. To je bilo nekoč. Nedavno pa so se prepirale tri moravske občine radi nekega človeka, ki je zmrznil, katerega mora pokopati; branile so se seveda vse. Cestar Peter Drale je zmrznil na sredini križišča treh cest, katerih vsaka pripada drugi občini, torej na zemljišču, ki je last vseh treh občin. Človeka je bilo treba pokopati, toda ker ni imel ne svojecev ne sorodnikov, se je moral pogreb izvršiti na stroške ene izmed prizadetih občin. Te pa se niso mogle pogoditi. Prepri so rešili prebivalci ene izmed treh prepirajočih se občin na ta način, da so zbrali sami med seboj potreben denar ter poskrbeli za nesrečnikov pogreb. Ob tej priliki prinašajo nemški listi sledečo anekdoto: Nek berač je umrl na cesti in njegovo truplo je ležalo ravno na meji dveh občin. Nastal je prepri radi pogrebnih stroškov. — Končno pa ga je morala pokopati ona občina, na katerem zemljišču so ležala njegove noge. Problem so rešili nam-

reč po pregovoru: Ubi bene ibi patria! — kjer ti je dobro, tam ti je domovina. Latinsko besedo »bene« (dobro) so tolmačili namreč po nemški besedi »Beine« (nogo).

Ekspresijonizem.

Ekspresijonizem je sicer književna in umetniška struja, od katere se kakor žarki odcepljajo razni — izumi, kubizem, dadaizem, futurizem, zenitizem itd. brez kence in brez števila, toda kdor opazuje naše javno življenje po svetovni vojni, ta vidi, da je to ebenem pojav, ki obsega tudi vse druge panoge kulture, politike, celo gospodarstva, skratka vse naše javno življenje, ne le pri nas v Jugoslaviji, ampak tudi povsod drugod po vsem svetu. Nobena splošnosvetovna tragedija ni zapustila v človeštvu tako močnih sledov, kakor jih je zapustila svetovna vojna. Ona mrzlična, kinematografska naglost dogodkov svetovne vojne, je vznemirila in popolnoma pokvarila naše mozgane. Misli, ki se porajajo v njih niso več logično iz početka v višek se razvijajoče celote, ampak pretrgani sunki brez zveze, brez logične konsekvence, so aforizmi. In naša doba je doba aforizmov v kulturi, v politiki, v vsem. Toda ti novi aforizmi v starem smislu, podobni so bolj raketi, ki završi iz temne nižine v temno višino, da za trenutek osvetli oboje, potem pa zopet ugasne in napolni okolico s še gostejšo temo. Zato ti aforizmi, te rakete niso v stanju trajno razsvetliti temine, zato naša doba ni sposobna ustvariti nekaj velikega, nekaj res trajnega. Ko bodo kulturni, politični, socialni in drugi zgodovinarji prišli v roko našo dobo, se bo odprl pred njimi ogromen arhiv manifestov, resolucij, nasvetov, idej itd., samo realnih izvedb, del, ki bi morala slediti tem manifestom, resolucijam, nasvetom, idejam itd., ne bo nikjer in nazvati jo bodo morali eno najneplodnejših v zgodovini človeštva.

Koliko manifestov, resolucij, nasvetov, idej in drugega so izdali v teh zadnjih letih razni ekspresijonisti, dadaisti, kubisti, zenitisti in vsi drugi — isti, napolnili bi s to navlako ogromne arhive, toda resničnega dela, praktičnega dokaza tega, kar hočejo, kar oznanjujejo in za kar se bore, še niso izdali. Vse njihovo delo obstaja v tem, da hočejo nekaj, toda tega kar hočejo, še ne pozna svet, ne poznajo niti sami in ne bo poznal nikoli nihče. Koliko političnih konferenc se je že vrstilo po svetovni vojni. Začele so se s pariško ter se potem razširile po vseh delih sveta proti do Washingtona in Pacifika. Napravile so grmade sklepov, načrtov, iznesle na milijone idej, toda ves njihov uspeh je ostal enak sklenom političnih konferenc in manifestov literatov — velika prazna ničla. Rodile so se nove stranke, preosnovala so se stare, sklicale so nebroj kongresov, shodov, sestankov, napravile milijon programov in načrtov, sprejele biljon resolucij ter iznesle brez števila

la nasvetov in idej — pozitivnih plov uporabe vse te ogromne energije pa ni in jih moče biti. Vršili so se kongresi raznih združenj — vse kar so dosegli ti kongresi je bilo to, da so se vršili. Nič drugega. To so rakete, ki za trenutek osvetle temino, da potem zopet ugasnejo; njihov edini uspeh je — da ugasnejo ter s tem dajo priliko novim, da tudite ugasnejo. Neregledne, ogromne, so energije, ki jih trati naše pokolenje samo zato, da jih — trati.

Kriva vsemu temu ni celota, ampak posamezniki. Celota kot taka stoji in čuti, da bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi bilo treba iti od manifestov, sklepov in resolucij dalje do dejanj, toda razcepljenost poedincev ustavi ta korak vedno še poporej, predno je storjen. Ljudje, posamezniki, so se po svetovni vojni zaprli sami vase, ne mislijo in ne ustvarjajo več na podlagi vtisov, impresij, impulzov zunanjega sveta kot celote, ampak samo iz ekspresij. Ker so pa ti občutki, te ekspresije pri vsakem poedincem individualno popolnoma samorastle, drugačne od onih drugih individualjev, se z njimi nikdar ne morejo združiti. Za vsako veliko delo, kakor deloma tudi za malo, pa je v človeštvu treba unitarnosti, ker le potom enotne miselne osnove in kompromisov nebitvenih odastkov se da ustanoviti skupina, ki lahko izvede nekaj, česar poedinec nikoli ne bi zmogel. Sedanji človek ekspresijonizma pa je najskečajnejši subjektivist: njemu je lastni »jaz« ves svet in naravno je, da tudi za kompromise, brez katerih ni družbe in brez katere ni velikih del, absolutno ni dostopen. Ta subjektivističen ekspresijonizem je vera, ki dopolnjuje vsakega poedince z nepopisnim povečevanjem samega sebe in svojega »Jaza«, na drugi strani pa z brezmejnimi omalovaževanjem svojega bližnjega, drugega »Tija«. Kakor ekspresijonist — umetnik nikoli ne priznava vrednosti drugega umetnika, na bodisi tudi ekspresijonist, tako tudi v politiki in v vseh drugih panogah odločno negira veljavo vsakega drugega razen sebe. In ravno te ekspresijonizem je ona sila, ki prepaja danes ves svet. Milijoni se tega niti ne zavedajo, niti ne vejo, da so tudi oni ekspresijonisti, ker mislijo, da je ekspresijonizem samo pojav umetnosti, ne vedo pa, da je pojav splošnega življenja našega današnjega pokolenja. Vsak umetniški pojav je izšel vselej iz čustvovanja, oziroma razpoloženja sočasnega človeštva; tako je bil na pr. romantizem v umetnosti le posledica romantizma v človeštvu itd.; nikoli pa se ne zgodi obratno, da bi umetniška struja izšla sama iz sebe in ki komaj ona potem prilagodila in in vzgojila sebi človeško družbo. Iz tega sledi, da doba romantizma o literaturi nazovemo tudi doba romantizma v družbi in istotako sedanjdo doba ekspresijonizma — doba ekspresijonizma v družbi.

Vsled svojega skrajnega subjektivistizma, je ekspresijonizem skregal se-

danjo človeško družbo med seboj in ker je skregana, ni sposobna vstvarjati enotnih in trajnovrednih del in jih tudi tako dolgo ne bo ustvarila, dokler bo ostala ekspresijonistična, to se pravi, dokler ne bo uvidela, da je »Ti« enakovreden »Jazu«, dokler se ne bo zopet spoprijateljila ter pustila vodilna mesta onim, ki so po svoji duševni in moralni vrednosti edini sposobni za voditelje.

Sokolstvo.

o Članstvo mariborskega Sokola se ponovno opozarja, da zadosti do 15. IV. svojim obveznostim napram društveni blagajni. Kdor do tega dne ne poravnava zaostalo članarino ne bo imel pravice do zletnega znaka in z njim spojene udobnosti. — Uradne ure ob četrtkih 18—19%, in nedeljah 9%—11. Zdravo! Odbor.

o Za sokolski obrtni naraščaj s, darovali g. dr. Franjo Rosina po K 500— g. dr. Viktor Kac po K 500— in dr. Vek. Klemenčič po K 40—. Rodoljubnim darovalcem v imenu obrtnega in trgovskega naraščaja najiskrenejša zahvala! Naj bi našli mnogo posamežcev, da se omogoči našemu naraščaju čimštevilnejša udeležba na vsesokolskem zletu v Ljubljani. Rajko Coter, voditelj naraščaja.

Gospodarstvo.

g Protestno zborovanje gospodarstvenih organizacij. Trgovska in obrtniška zbornica, Zveza industrijev, Zveza trgovskih gremijev in zadrug, ter pokrajinska zveza obrtnih zadrug sklicuje na ponedeljek dne 3. aprila ob 11. uri dopoldan v Mestnem domu v Ljubljani protestno zborovanje vseh pridobitnih slojev. Na shodu se bo protestiralo proti neznosnim davčnim bremenom, neprilikam in težkočam, ki se povzročajo naši trgovini, industriji in obrti v zadnjem času v vedno rastoči meri. Po sklepu delegatov iz cele Slovenije na predpovedovanju v nedeljo dne 26. marca ostanejo v ponedeljek celi dan vse trgovine po celi Sloveniji zaprte v znak protesta proti krivični odmeri bremen in šikaniranju pridobitnih slojev. Trgovci, obrtniki in industrije se pozivljajo, da se tega protestnega zborovanja zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

Zlato avstro-ogrske banke. Pogajanja glede likvidacije avstro-ogrske banke so prinesla akcijonajrem precejšnje presenečenje. Konferenca nasledstvenih držav v Rimu, namreč je sklenila da se razdeli ves preostali zlati zaklad banke med nasledstvene države.

Povečanje našega trgovskega brodogoja. Iz Dubrovnika poročajo, da je naročila dubrovaška parobrodna družba v Angliji po 1000 do 8000 ton.

Prepoved izvoza. Namestnik ministra socialne politike in minister ver-

Carine prost uvoz živeža za mesta. Ekonomsko-finančni komite je te dni razpravljal o prehrani pasivnih krajev. Sklenjeno je bilo, da se bo dovolil vsert večjim mestom carine prost uvoz moka in pšenice kakor tudi žitnega semena.

Razno.

* Zaupnica sovjetiki vladi. Zborovanje komunistične stranke je izreklo z vsemi glasovi zaupnico vladi v ozrom na njeno politiko v preteklem letu. Štirje člani so se vzdržali glasovanja. Iz poročila izhaja, da se je sklenila izključitev sodruga Mjesnikova iz stranke, ker je zahteval svobodo govora za pripadnike vseh strank od anarhistov do anarhistov in ker je dal inicijativo za ustanovitev kmetijske zveze.

m Brezalkoholne pijače so različne. Najbolj zdrave so pripravljene iz sadja (jabolk, malin, grozdja, grozdja). Pred vsemi temi pa se odlikuje grozdni sok vinske trte. Kdo ne zobje z veseljem okusnega grozdja? V brezalkoholnem grozdnem soku pa imamo tekočo grozdje. Brezalkoholni grozdni sok ni koga ne omami, nikogar ne upijani. Okus ima prijeten, barvo svetlo kakor starina; redi in krepi človeško telo, ker ohrani vse snovi iz grozdja, posebno dragoceni sladkor. Če te žeja, pomešaj grozdni sok z navadno ali kislo vodo. Ta pijača čisti tudi kri, kakor sadje sploh. Zelo koristna je takim, ki mnogo sedijo, kakor uradnikom, krojačem in čevljarjem. Posihmal ne bo treba iti v južne kraje, če se kdo hoče zdraviti z grozdom. V Mariboru se že v raznih trgovinah prodaja grozdni sok.

m Maribor je prvi v celi Jugoslaviji, ki ima domač brezalkoholni grozdni sok na razpolago. Vidimo ga že v izložbah. Bližamo se dobi, ko bodo naše gostilne točile nezavret grozdni sok, nekako brezalkoholno vino, ne le v jesen ampak celo leto. Gostilničarji ne bodo radi tega imeli nikake škode, ampak le dobiček. Ker obiskovalci gostilne ne bodo več divjali in razbijali vselej pijanosti. Vinogradniki bodo prodajali nezavret grozdni most domačim gostilničarjem in odjemalcem v drugih državah. Povsod že ustanovljajo brezalkoholne gostilne. Posestniki vinogradov pa bodo grozdni most pili s svojimi ženami in otroci tudi v domači hiši z velikim veseljem. Po gostilnah se ljudje ne bodo več pijani prepirali, ne bodo si razbijali glav in se morili, kakor se to letos večkrat zgodilo. Pijancev ne bo več na ulicah in cestah. Orožniki in varnostni stražniki bodo imeli manjši sitnosti, sodišča in kaznilnice manj hudodelcev, bolnišnice ter blaznice manj bolnikov — kadar bomo pili vsi brezalkoholni grozdni sok. Zarja srečnejše bodočnosti se nam bliža. Imenitnost grozdnega soka vinske trte nas v tem upanju krepi.

Podpirajte Jug. Matico!

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(46)

Z od groze osteklenelimi očmi občuduje veliki duhoven čarovno prikazen boginje z razprostrtimi rokami. Opetekajoče se ji skuša približati.

»Astarta!« krične obupno.

Toda v istem trenutku švignejo iz templja skozi strešno odprtino prvi plameni vse uničujočega ognja.

»Pojdite! Pojdite!« sili Stanley.

»Naprej!« kriči Fletcher zgoraj v zrakoplovu, »sicer eksplodiramo!«

Takrat se dvigne Astarta, boginja Ljubljani v nebo.

»Astarta gre...« krične z ubitim glasom veliki duhoven.

In med tem, ko razjedajo plameni ognja, od črnih demonov obkroženo svetišče boginje Astarte ter se dviga proti nebu velikanska bela ptica odnašajoč na svojih krilih odhajajočo boginjo v modro lesketajoče se nebo, se plazi veliki duhoven, otrok Solnea, kakor trudna žival v plamene...

V smrt...

48.

Na londonskem letališču se zbirajo množice ljudi. Policija in vojaštvo zapira le s težavo prostor, na katerem bo pristal iz divje notranjine Afrike se vračajoči zrakoplov z rešenimi belokožci, ki se mora vsak trenutek pojaviti na obzorju. Godbe igrajo; za-

stave vihrajo na vseh drogovi in na hišah; množica se trže za letake, ki od ure do ure prinašajo brezlična poročila z vedno novimi poročili o avanturi in o osebnosti Mayde »Buttonove« in njenih spremljevalcev. Na čelu štaba stoji z visokimi uradniki se pogovarjajoč ravnatelj »London Herald«. Njegov obraz žari. Ves svet govori o velikanskem podjetju njegovega lista, ki je mahoma ubilo konkurenco vseh ostalih.

V London so dospeli z vseh krajev sveta najslavnejši posebni poročevalci. Ves svet nestrno pričakuje podrobnosti te tako nenavadne dogodivščine ter zgodbe teh iz afrikanških divjin rešenih ljudi, posebno pa poročil o fantastičnem zakladu, katerega prinaša zrakoplov v glavno mesto Anglije in kateri je napravil njegovo lastnico za najbogatejšo žensko na svetu.

Toda ravnatelj »London Herald« kaže tudi tu svojo velikopoteznost. Zadati je treba konkurenci še najtežji udarec. Samoobsebi razumljivo je, da mora v zalvalo za rešitev dobiti monopol na dogodivščino Mayde Buttonove, kolikor jo bo hotela seveda sama obrazložiti. Toda ravnatelj pozna le predobro tovariše od drugih listov in seznani v London dospelih poročevalcev, katere si je preskrbel od posameznih hotelov, vsebujejo imena tako izkušenih mož, da ve že vnaprej: Tu se bo z vsemi sredstvi bila borba za podatke, ki naj bi izpolnili predale naračenih poročil. Prvi znaki te borbe se že kažejo. Ravnatelj je bil mislil že na to, da bi zaposlil vse v inozemstvo vodeče brzojavne proge in veliko brezlično postajo Poldhu s svojimi poročili, da bi na ta način onemogočil odpošiljanje tujih opisov. Toda prišel je prepozno. Skozi množico se preriva k njemu ravno eden njegovih najspretnjših reporterjev. Na ravnateljev miselja-

ga izpuste stražniki k njemu, da mu poda poročilo, ki pa ni ravno razveseljivo. V brezlični postaji se je bil že zdavnaj zasidral poročevalec »United Press of America«, ki z ameriškano hladnostjo brzojavlja svojemu listu poglavje za poglavjem svetega pisma, da bi tako v odločilnem trenutku imel takoj zvezo za svojega tovariša, ki se nahaja na letališču.

Na telefonskem uradu za pogovore s kontinentom narekuje neka krasna tajnica v potu svojega obraza že cele ure eno pravljico iz »Tisoč in ene noči«, za drugo; poleg nje sedeče tovarišica recitira v gorvilo trpljenje kralja Learja in Wertherja. Na brzojavnem uradu so obloženi uradniki s celimi kopami brzojav, ki ponavljajo z zgodovinsko natančnostjo memoarje Casanove zvezek 1—6.

Ravnatelj zmaje resignirano z ramenj. Treba je rešiti pač to, kar se da.

Med tem, ko se premišljuje, kaj bi ukrenil, zagleda z zlato kar posutega gospoda, kateremu so se polleisti s spoštljivim pozdravom umaknili na stran.

»Ugotovite kdo je ta človek,« zašepeče ravnatelj svojemu reporterju. »Zdi se mi sumljiv!« Čez minuto se reporter zopet vrne.

»Tu se ne da nič napraviti!« zašepeče ravnatelj na uho. »To je sam costariški poslanik!«

Toda ravnatelj se ne da uganiti tako lahko. Naglo odide k poveljujočemu policijskemu stotniku ter mu zašepeče nekaj na uho. Neopaženo zasledujeta že v naslednjem trenutku dva policista costariškega poslanika.

Takrat se začne iz daljine zamolklo brnenje. Vse oči se dvignejo. V divjem vznahu se dvignejo zrak trije, štirje športni zrakoplovi.

Kakor morje se zibljejo množice semintja. Kri-

banje in klepetanje deset in desettisoč glasov napolnjuje zrak.

»Prihajajo! Prihajajo!«

V istem trenutku se obrne costariški poslanik na stran. V njegovi roki se prikaže drčen svinčnik, izpod rokava se prikaže bela manšeta. Poslanik prične pisati.

Takrat pa ga nenadoma nekdo sune od zadaj v hrbet, da mu pade z glave njegov trioglat klobuk. Zadrženo se obrne nazaj.

Poslanik in ravnatelj »London Herald« si stojita nasproti.

»Od kdaj zastopate Costarico, gospod kolega?« spregovori ravnatelj s hladnim nasmehom.

»Ali vas smem prositi, da zavarujete interese vaše velesile malo bolj zadaj!«

Debelo pogleda Amerikanec ravnatelja, pobere klobuk ter izgine spodaj v množici.

49.

Mahoma prično svirati vse na lefališču razpostavljene godbe.

Gori v jasni modriní neba se pojavi zrakoplov, se spušča polagoma k tlom ter končno pristane.

Prvi izstopi od zbrane množice burno pozdravljen William J. Fletcher. Tudi sedaj je njegov obraz nepremičen. Z dolgimi koraki se približa ravnatelju, svojega lista, mu stisne roko ter izroči svečano, kakor da bi mu izročal kak zgodovinski dokument, svečeni popisane papirja, podrobno poročilo o potovanju in dogodivščinah.

Ravnatelj namigne slugi, ki pristopi, spravi rokopis v žep, odhiti z dolgimi koraki. Nato pogleda ravnatelj krog sebe ter dvigne roko. In v naslednjem trenutku zavlada povsod grobna tišina.

V svečanem nagovoru pozdravi Miss Rutton, najbogatejšo ženo na svetu, konzula, Stanleya in celo Bambula, ki spričo veličine tega trenutka raztegne obraz v zadovoljno rezanje.

Potem sune ravnatelj trikrat z roko v zrak.

»Trikratni živijo afriškimi junaki!«

V naslednjem trenutku predre množica policijski kordon ter se vsuje v gostih gručah na letališče.

Policijski ravnatelj maha obupno s svojo sabljo po zraku ter kriče deli ukaze, katerih pa nihče ne posluša. Tu tuintam stoji še par policistov obdanih od množice, kakor skale od vodovja, vojaštvo pa je že davno odšlo, da se izogne morebitnim neprilikam.

Množice se prerivajo nezadržno proti afriškimi junakom. Široko razkoračen stoji konzul pred Mavdo in ostalimi ter odriva s pestmi prenadležne radovedneže, potem prične delati pot zase in za ostale.

Tam zunaj poleg ograje čaka ravnateljjev avtomobil. Mirno pričakuje dogodka, ki bodo sledili stoji pred njim William J. Fletcher. Ko opazi Mavdo in ostale, se jim približa, odvijajoč množico na levo in desno.

Potem sedejo v avtomobil. Fletcher namigne šoferju in avto se spusti v dir.

Vedno hitreje drvi avtomobil po beli cesti proti mestu. Kmalu ni več sam. Za njim pridri najprej par, potem več in nazadnje cela vrsta avtomobilov, motornih koles in dvokoles. Naglici evropskih reporterjev se ne ubeži tako lahko.

Počasi in dostojanstveno se dvigne Fletcher s svojega sedeža ter se obrne nazaj.

»Kam tako hitite, prijatelji!« zakriči zasledovalcem. »peljemo se v hotel »Viktoria«. Prihranite si trud!«

In dalje drvi avtomobil. Dalje se pode zasledovalci.

50.

Hotel »Viktoria«, v katerega so se nastanili Mavda, konzul in Stanley, da se odpočijejo od naporov zadnjih dni je hermetično zaprt pred zunanjim svetom. Policijski kordon straži vse dohode ter ne pusti vstopiti nikogar, ki se ne more izkazati s potrebnim tozadevnim potrdilom. Na iznajdljivost novinarjev pa seveda niso računali. Med tem, ko stražijo policisti spodaj vse dohode je streha nezastražena. Mirno in neopazno od množice sedi na strehi izkušen zastopnik madridskega »A. B. C.«, mali in ročni Ruy Montes. Gospod Ruy Montes se je priplazil tja gori, še pred solničnim vzhodom preko sosednjih streh ter nadzoruje, s pomočjo žepnega telefona, katerega je bil pridrl na iz hotela mimo strohe vodečo telefonsko napeljavo, vse pogovore hotelskih prebivalcev. Dolge ure je poslušal zamah ter slišal samo pogovore nadkuharja, ki je naročal meso in zelenjad ter druge take zanj brezpomembne poslovne pogovore. Sedaj pa pride najbrže nekaj važnejšega.

»Tu hotel »Viktoria«, zakliče nežen ženski glas.

»Ali bi mi ne mogli poslati semkaj koga z damskimi čevlji št. 35, da si jih izberem? Ako bi vas ne hoteli pustiti v hotel, recite, da vas je poklicala telefonično

gospodična Buttonova. Sklicujte se name, sobarica, prva etaža. Ako bi vas kljub temu ne pustili vstopiti potem pridem sama doli.«

Gospod Ruy Montes priteče ves prepoten pred Newmannovo trgovino s čevlji ravno v trenutku, ko stopi iz nje na ulico mladi clerk s škaflijo ženskih čevljev v roki.

»Dobro jutro,« pozdravi začudenega mladiča ter sname z vso špansko grandeco pred njim svoj klobuk. »Ali hočete napraviti dobro kupčijo? V tem slučaju spijete na moje zdravje lahko recimo deset whiskyjev ali pa tudi dvajset, ako hočete. Jaz moram namreč dami, kateri nesete čevlje, na vsak način sam postreči. Drugače ne gre. V pol uri sem zopet nazaj. Tu imate dvajset funtov. Zračunajte si čevlje, drugo pa lahko ostane vam. Napravivi torej kupčijo!«

»Hm«, reče clerk ter pogleda postrani Španca. »Vi ste gotovo človek od časopisja!«

»Dobro«, odvrne Ruy Montes, »kar hočete sem, sedaj pa nimam več časa na razpolago, da bi se razgovarjal z vami! Hočete torej?«

Clerk prikima ter izgine v prvi bar, da se spravi na tako po ceni zaslužen whisky.

Četrt ure pozneje kleči Španec pred Mavdo ter poizkusa čevlje, kakor da bi bil že od nekdaj to njegov posel. Toda žal Montes je še vedno le bolj Španec kakor pa žurnalist. Radovedno obrača oči, kakor bi tega nikoli ne storil pravi londonski komi, vrže nevažen dolgega oklevanja, čevlje v stran, objame Mavdine noge ter ji prične pol v angleščini pol v španščini razkrivati svojo ljubezen.

»Kdo ste?« krične Mavda ter plane prestrašena kvišku.

»Ti ljudje so mi poslali semkaj blazneža!« Naglo iztegne roko ter pozvoni.

»Toda jaz vendar nisem čevljar!« jeclja še vedno klečoč zastopnik »A. B. C.« »Jaz sem Španec. Don sem! Uslišite me, postanite moja žena, sicer se usmrtime!«

In pri teh besedah potegne iz žepa dolgo bodalce.

»Na pomoč!« krične Mavda ter plane v najod daljnejši kot sobe.

(Dalje prihodašč.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila

Ona gospe, katera je včeraj pri zlatarjih prodajala zlato brošiglo, se ne potoša, da odda isto proti dobri nagradi pri Silviji Fasswald, Trg svobode 1. 501

Blagajničarka, pridno in poslušna, se sprejme v kavarni »Jadrani«. Prednost imajo one, ki so preskrbljene s stanovanjem v Mariboru. 503

Divan, plis, dobro ohranjen, zastori za dve okni. Vpraša se: Prešernova ulica 24, I. nadst. 500

Slavica Mezgočeva išče pri boljši družini sobo s brano. Plača po dogovoru. Ponudbo na upravnishvo Tabora. 499 2-1

Jetlika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira s jemo torka in petka v St. Jurju ob j. z. Kupujte tudi njegove tri knjige. Navodila, kako do zdravja priti, o zdraviti. 483

Boljša gospa želi voditi gospodinjstvo pri starejšem inteligentnem gospodu. Depisi na upravnishvo Tabora pod »Gospodinjstvo«. 504

Gospodična resnega značaja s posestvom, oddaljenim 2 uri od Maribora, želi se seznaniti v svrhu poznejše ženitve z gospodom v starosti 30-40 let. Biti mora železničar ali drž. nastavljenec. Pismene poudbe pod št. 498 na upravnishvo Tabora. 498

Brivnica Erana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Družabnik za veliko podjetje se išče. 20% obrestovanje garantirano. Vložilca 1.000.000 kron. Pisma pod »Družabnik« na upravo. 496 2-2

Prodajam radi selitve po nizki ceni skoraj novo moderno športno obleko in žaket z modnim telovnikom. Ogleda se lahko pri D. Fabjančič, Jurčičeva ul. št. 5-I. 495 2-1

Prodajam stenski telefon. Naslov pove uprava.

Kupim glasovir, pianino in orkestrion. Hotel Halbwild. soba št. 3. 492 2-1

Gonilni jermeni iz la usnja za tovarne, mline, žage in poljedelske stroje v vsaki širini v zalogi pri Iv. Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13. 457 5-3

Zahtevajte
povsod TABOR!

Franc Schwarz
PESNICA
proda
5 polovnjakov
jabolčnika
Cena 10 K. 2-1
Enonadstropno vilo
s tričetrt orali zemlje in
2000 divjih trsov.

Franc Tomažič
trgovska agentura
LJUBLJANA,
Prešernova ulica šte. 43,
prevzame vsakovrsna v trgovsko
široko spadajoča posredovanja
in zastopstva. 490 2-1

Jos. Martinc
Maribor 425
Galanterijska veletrgovina

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi: gumbi iz roževine in umetnega roga, (snamka »Galalith«), ustniki za smodke, svačice, pipe in žbuke, gumbi iz blacrovine (Perlmutter) za perile. Držaji za palice in dežnike in naravnega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček. račun šte. 3125. 509

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zaveso 417
Blago zapohištvo
Posteljno perje
Izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gosposka ulica št. 20
Pirchanova hiša.
Svobodni ogledi
Ceniki brezplačni

Ne pozabi naročnino!

Pozor! Pozor!
Manufaktura.
Gotove obleke, površnike, moško in žensko perilo, posteljno perje, dežnike itd. se dobi najceneje pri
I. Trpin, Maribor
Glavni trg št. 17. 208
Sladkor cenejši!
Kocka . . . K 66.—
Kristal . . . K 57.—
kakor vsa druga
špecerija po najugodnejših cenah
v novi trgovini 487 2-2
Jaš & Lesjak
Maribor, Solska ul. 2.

ELEKTROMOTORJE
za kmetijstvo in obrt priporoča tvrdka
»Industrijsko - električno podjetje«
inžen. Turnšek & Co. v Ljubljani,
Sodna ulica št. 1.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 44.
EDISON - SAKS.
Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.
440 3-2

POSKUSITE!

Kupiti dobro surovo in žgano kavo, sladkor, vse vrste moka in riža, svinjsko mast, bučno in fino namizno olje, domačo slivovko, rum, fini špirit (vinski cvet), fini konjak, kekse, čokolado, kakao, orehe, bosniške češnje, sardine, Maggi v steklenicah in kockah, sveče, razna čistila, barve za obleke, vinski kis, kisovo kislino, galico, žveplo, ličje (rafijo) in vse drugo špecerljsko in kolonijalno blago, v trgovini

MILOŠ OSET, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 45
nasproti glavnega kolodvora.

Telefon št. 15. Telefon št. 15.

Hotel Halbwidl, „Stara pivarna“
— v središču mesta —

Danes in ob vseh nedeljah in praznikih

koncerti

Začetek ob 10.30. Začetek ob 19.00.

— Ob vsakem času prvovrstno Götzovo marčno pivo —
Fina specialna vina. Meščanska kuhinja.

Genj. društvom in klubom je v salonu na razpolago pianino. 502

Boljši poduradnik

samec, v kratkem penzionist, išče v svrhu ženitve neodvisno gospodično, gospo, čez 45 let starosti, z malim posestvom, obrtjo, penzijo v Mariboru. Pisati „Franc Ketiš“, pošta Veliki Dolenci. 497 2-1

Strojne tovarne in livarne d. d.
LJUBLJANA.

Armature in sesalke
Transmisije
Turbine

Stroji
za obdelo-
vanje lesa
Zvonovi

Izdelovatelj testenin (Teigmeister)

oziroma delovodja za tovarno testenin (izdelovanje makarona i. t. d.) 485 31-2

se išče za takojšen vstop.

Isti mora biti popolnoma samostojen pri izdelovanju in sušenju testenin, kakor tudi zanesljivo izvežban pri vseh v to stroko spadajočih strojih. Ponudbe s sliko in prepisi spričeval je vpsolati na

„Union“, paromlinsko dioničarsko društvo, Osijek.

Prodaja vin

Priporočam gg. hotelirjem in gostilničarjem po najnižjih cenah od 50 l naprej do celih vagonskih pošiljatev moja prvovrstna črna in rdeča vina, kakor tudi sortirana: rizling, zastavice (Zierfaudel), traminec, žlahtnino itd. Vina se nahajajo v Badlovi kleti v Krčevini št. 88. — Z odličnim spoštovanjem

Jurij Fokter, lastnik

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti, lek Zelenkina poprej v Solsko ulico pogledaj! Tamkaj spalnice, ne-štele, odnajboljše kvalitete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobe in še vse, kar kdo želi, 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak
Maribor, Solska u. 5

Stavbeno podjetje Accetto in drugovi

družba z o. z.

MARIBOR :: vogal Frančiškanske in Wildenrainerjeve ulice :: MARIBOR

se priporoča. Cene zmerne.
Postrežba točna in solidna.

460

O GENJ

pogasite ter se ga obvarujete takoj z

„Minimax“

ročnim gasilnim aparatom, kateri je zelo priročen in ogenj brez uporabe voden takoj pogasi. Uporaba istega je takoj mogoča in popolnoma enostavna, tako da ravna pravilno z aparatom tudi gospodinje in celo otroci. Uporablja se lahko v vsakem slučaju. — Pojasnila daje samo Generalno zastopstvo za Slovenijo, Belušič, Ljubljana, Resljeva cesta števil. 3.

Najbolji so pravi ameriški in angleški Singer šivalni stroji

Singer igla in nadomestni deli.
Lastna mehanična delavnica.

Singer olje, niti, svila itd.
Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co. New York.
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.
Podružnice: Maribor, Dravska ulica 10, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na S., Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip.
Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Otvorjeno
od
1. aprila
1922

493

MODNA TRGOVINA

ZA GOSPODE

IN KROJAŠKI SALON.

JOSIP KARNIČNIK
GOSPOSKA UL. 15.

VORSI MARIBOR

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.